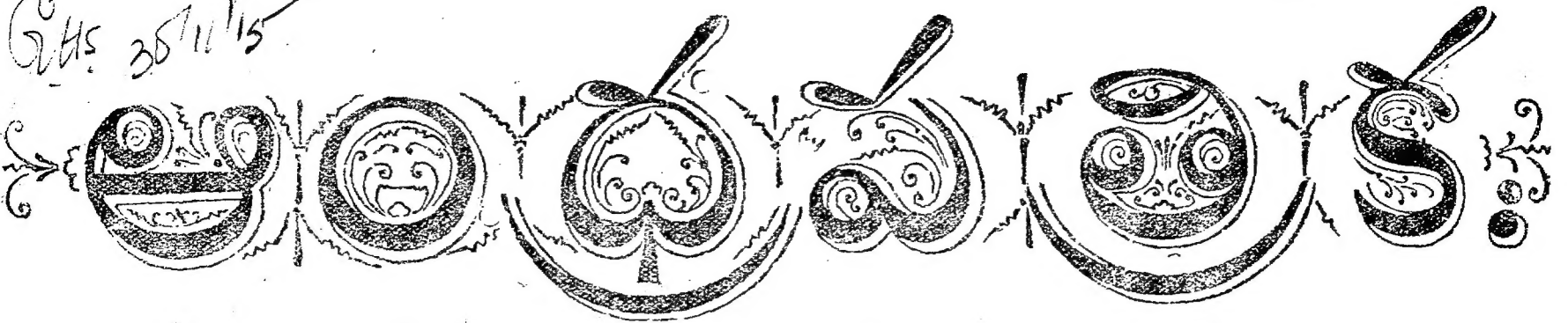

వి.డి. సావంత్

308628 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2,

జేన్వ వట్టణము 1915 సం. నవంబరు నెల 30 వ తేది మంగళవారము

NO 206

సంపుటము. ౨.

రా. డి. సా. మ. స. వ. త్ప. ర. కా. క్రి. క. బహుళ అష్టమి ర.

సంచిక ౨౦౬

గాంధీర్వ ప్లాటు హార్వోనియములు

హిందూస్థానీ కరాటక కీర్తనలు తగ్గింపుగా ప్రత్యేకముగా రాయబడినవి.

1 సం. ప్లాటు రూ. 20-0-0

8 సం. గారంటీ 2 సం. ప్లాటు రూ. 20-0-0 2 సం. గారంటీ. ప్రాచీన హార్వోనియములు తప్పకరములు కావలెదల 1 రోజులలోపుగా రికార్డు చేయవచ్చును. మానదరు 17-లు మొదలు అక్షయతర హార్వోనియములుగలవు. ఉపాధ్యక్షులు లేకనే స్వచ్ఛముగా హార్వోనియంవాయించ నేర్చుకొనటము కిగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమత్ బల్లారికృష్ణమూ చార్యుల వారి నాటకపాటలు సహాగలవు విశేషముగా ఖ్యాతువును విగాన అలస్యముచేసి మోసపోదును. మొ 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజు, సింగరు, రాత్రి, సన్, హంబరు, బ్రయింపు నైకలు కావలసివారు మాకు వ్రాయును.

చంద్రాను ప్రోద్దు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు

కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

ఈనెల 15 వ తేదీనుండి మోటారుబండి పరీక్షా బాను ఉదయము ౫-7-30 వ కాకినాడలో ప్రారంభమిసి కల్ కచ్చేరి నెడుటనున్న మోటారు ట్రాక్కులు కంపెనీ ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి కోటిపల్లి ౫-9-40 వ చేరును. తిరిగి కోటిపల్లిలో ౫-10 వ బయలుదేరి ౫-12-30 వ కాకినాడ చేరును.

మధ్యాహ్నము, ౫-1-30 వ కాకినాడలో బయలుదేరి ౫-2-50 వ దాగ్గిరాను చేరి, తిరిగి ౫-3-20 వ ఆక్కడ బయలుదేరి ౫-5-0 వ కాకినాడ చేరును.

రంగూను పేరుకలప అసగా కలకలు రవుకట్టలు కమ్మలు వగయరా పూర్వముకంటే భరలు తగ్గించి విక్రయించుచున్నాము.

The English Motor transit Company, Automobile Engineers Proprietor, A. SUBBARAYADU

CANADA.

ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

Amrutanjana

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.

తలనొప్పులనూనును, వాయువుబొట్ల బోగొట్టును చర్మపుంజుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసన గలిగియుండును.

ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయైన వైద్యసహాయము అమృతాంజనం డిహా 8, రెండుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ద్రావదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యయంత్రము తెగ వేయు చిత్రపటం చిత్రలేఖనమందు అసమానపాండిత్యము గలవాడిని ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఎ.యస్ రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు నవరసములు అద్దము గట్టిట్లు చూపుడినది. వేయల నిది ప్రతియింట తప్పక నుండవలసినది చెప్పటము విశేషమౌ యంతమాత్రము లేదు.

ప్రాసెస్సుపటము ౦-౬-౦ పాటోగ్రాఫు ౧-౦-౦

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము

కె. ఎ. ల్. య్. సోమయ్యజులు అందునర్పు, 289) బక్ నెల్లగ్న, రాజమండ్రి.

గౌతమ బుద్ధుడు

ఇందు సులభశైలిలో బుద్ధవిచారిత మంతయు వచన రూపమున మిశ్రుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. బుద్ధుని కుటుంబ గలవు. 0-4-0

ఆకాశ నిరూపములు

వీ ని గతించి యిదిగఱ కేవలము తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమునందు విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశముననుంచరించువిధము, వీనిలోనిభేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములదటములు చాలవలవు. మొ 1-8-0

చాలవలె రామమూర్తిగారు.

టీకరు-మిషనుకాశేజి, గుంటూరు.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయజీవల ప్రతాపచక్రములు చక్కని శైలిలో వర్ణించబడినవి. చారి చిత్రపటములు కూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మొకటి కాంధ్రమున మఱియొకటి లేదు. మొ రేగుల లైదు 0-12-0 కాకినాడ లైదు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయుని చిత్రపట ముచిరుము.

వలయువారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 1, రెండుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు

ముద్దులొలికేసి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, మృగత్వమూరమ్యముగ లిఖించబడినవి. దీనిపట్ల నెల 31 క్ తేది లోపుగ కొకసారిగ నాడుగు రూపముల విలువగల మామండల గౌరవాదలకు క్యాలండరు విచిత్రముగ బంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-2-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీలో రూ. 0-8-0; డజన్ 1-కి రూ. 5-4-0

తామర తైలము

పండ్ల పాడి

మోహినీ తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి హో,

103 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 8 రెండుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

కాంధ్యమునకు క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు మాదిరింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే కంప్యూటర్ యాకాభంగము గలగును.

వనోపధి సారసపరిలా

(28)

ఇది దేహానుకంబులు సత్పుణగర్భితను నుండియు కల చర్మరంగములను బాగుజేయును కీళ్లపోట్లు, పాతిపాముపుపోట్లు నీరసంబులు, రక్తవివారములనుగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయచును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. నాడితంతువులకు ప్రస్థివినిగించును. నెత్తుకు కుద్ధిగలిగి వృద్ధిచేయును. దీనివలన భేరమునందు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసానుండును వాడిన లోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన లోడనే శరీరము బాగుండును.

సీసా కల రూ 1-4-0.

మృత్యుకుండు:- ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కూర్చున్న. భారతీయమునల్లి తాగుటకు వినియోగము నాగట్టితైలము వైపువలకు మందు. ఈరెండుకలిపి నెలరోజులకు సరిపోవును 5-0-0.

ప్రాప్తి:- వి. డి. సావంత్, గజర, భననవాడి, నం. ౨, బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

అనంతపురం జిల్లా సంఘ సంస్కరణ సభ.

కర్తవ్యమును పాటించి సమాజమున సంఘ సంస్కరణసభకు అగ్రాధ్యక్షత్వము వహించిన ఆర్. గిరిరావు గారు చదివిన యావత్ కార్యములుండి యీ క్రిందిభాగములను ముద్రించుచున్నాము.

శ్రీవిద్య.

మనకు స్వస్థ సంస్కారములు కృద్విధిగా వానియన లంబించజేయు చియిత్తు చాలన పురికొల్పుటకు, వారిని జను ప్రకరముగ నెరవేర్చుటకు మనగృహములో నుండు మనశ్శ్రీల సాహాయ్యముగా మనకు ముఖ్యముగా గావలసియున్నది. ఎట్టి సవలన చేయబూనుకొన్నను మన కెంత సంఘ సంస్కరణకాభిలాష యున్నను, మనయందెంతవిద్యయున్నను, మనతోగలి సమానముగ నుండవలసిన మనశ్శ్రీలు మనముభిప్రాయములతో శక్తిభరించి సాహాయ్యభూతలుగానున్న మనపైట్టికన్యల కార్యమునైనను పూర్ణముగను, జయనీద్రుగను జనుపుట యసంభవము. వారిని మనతోపాటు కార్యనిర్వాహకత్వముం దప్పించుటచే యవలయున్న నొకభూతకార్యమున, అసాధ్యమైన కార్యమును గాదు మనము దూర మాలోచించి స్వస్థ సమత్వబుద్ధి నకలంబించినచో మనమందట మేకగీర్వముగ శ్రీలకు విద్యాదానము జేయవలయునని ఘోషింపవలసియున్నది. ఇదియుగాక మనకిది విధివలెయే యున్నదని జేరుగ జెప్ప నవసరము. పుత్రుల నేనెటుల ఎన్నియో సాంఘికవ్యవహారములందు జనుపుట అగుటకు శ్రీలకు విద్యగలసియుండు యత్నావశ్యకమున నొక్కొక్కాణిని యున్నాడు. జేకాభిమానులు గొప్పవిద్యావంతులు రాజ్యవంతుల క్యవహారములలో దృఢశక్తి కలిగి రాజ్యమునే సామర్థ్యము గలవారు నైతము నతిప్రీతితో శ్రీవిద్య యత్యంతావశ్యకముని యెంచి మన దేశము ఎప్పుడెంతదేశములతోపాటు యుద్ధముగా యుద్ధి తదేకాయత్నమున శ్రీవిద్య భిక్షునిజుండు గంకణముకట్టు కొని పాటుపడుచున్నాడు.

నీతి, సత్కర్మము, దయయంతి, సావిత్రి, చంద్రమతి, అహల్య, విమల మొదలగు గల మహాపతిత్రతులు కూర్మభామా మణులు మాతృదేశోద్ధారకులుగా నుండినట్టిది యిప్పటికిని మన గృహములలో దెలియనిట్లు లేనా? పూజించునెద్ద లేనా? వారి కాలమున సహాయము చేయవలసిన విద్య, వారిని తొక ప్రసిద్ధి కెక్కించిన విద్య, వారిని పూజనీయుల గావించిన విద్య, వారిని మహావీరులుగా భర్తలతోపాడ కుర్చొన్నగా వరులనుభ్య సంఘమున, యుగిల్పినవిద్య, సంతోషకాలములందు వివారములను నుంచును నివ్యుకొనినవిద్య, భీతిని వ్యాధినినవిద్య, భర్తలకు రాజకీయములు యాద్యమందు క్రతువుల కొరత బలమును జూచి క్రక్కునునీరి యాద్య నాచరింపనివారి కూర్మములు యుగిల్పినట్టియు, సునరంగం లు నొడి పొగిం - లు గొప్పములైన, పొగింపుకన్న, మనమునే క్రిష్ణాంబుగ నెది, దాగి పుకేతముగానింత యుగిల్పించుచువిద్య, మనకేల యుభయోగకాలగ నుండనోవనోగాదు దోషమన్నది. విద్య పుస్తకములు పఠించి పఠిక్షుచుండు కృతార్థులనుభ్య చేయునట్టిది కాదు.

అసమాన దాంపత్యము.

భర్తలు తమకు తగిన భార్య దొరికి దని గాని, విద్యావంతులు కాదనిగాని, శరీరదృష్టము లేదనిగాని, గృహ నిర్వాహకము తెలియదనిగా, తమ సంసార నారము గడప దగిన మక్కాని కాదనిగాని, నిండుచుండు, వారి భార్యలు యందు, అసాదరణ కొరతను, వల్లత్వము కొరతను, మక్కాల్ల ఎంక ముగించుచు, మాపుచున్నాడు. కాన ఉభయములకు సంతోషము లేదు. శ్రీలకు మాతమున్న క్షీణింపియూర్ధ్వపథముల లోనే మనిగి తమ పుత్రములను అమానుష శివులుగా నెంచుచు కొందురు, వారి కష్టములను, చింతలను, భరింప లేకవచ్చు తమ విద్యల దూరము శక్తింతు మగృహ నిర్వాహకత్వముల వారి విచ్ఛలించిని జనుపుచున్నాడు. ఇందులకు భార్యలు తమ భర్తలకు దూరము, భర్తలు తమ భార్యలనుండు అగౌరవతకు జూపుట యెటువంటి అక్రమములు కట్టించుచున్నది. ఆదేశిల్లలకు, కొంత విద్యకు గడపించి సంగీత సాహిత్య గృహ భర్తలనుండు లోకములో మెలగకల సిన పద్ధతులు వీటియందు చిగిల్చుచుండు కలిగించి యుక్తము యున్నందు వారిమనోభిప్రాయము, వారివలె మనోభిప్రాయముల, రెండుమనోభిప్రాయముల జరిగిన ఎంతసార్లు ప్రమాదముగానుండునో జేర చెప్పనేలే ఎన్నిగృహములలోనున్నా తప్పిపోవు.

మనశ్శ్రీలకు యుక్తమున్ననుండు వివాహములు గావించిన, చిన్నతనములోనే వైభవము తప్పిపోవును. శరీరదృష్టమును గమనజీవని అభివృద్ధి పొంది సంసారభాధ్యతను సరిగా పొంది తమదేహములను కాపాడుకొని జలాభ్యులు, సహజసౌందర్యములు, మనోదృష్టవంతులు, రోగశీడితులు కాజుండ, చిరకాలజీవులకు విద్యలనుభరించి లోకోపకారమును చేయగలిగిన వారిమణులుగా నుండవలయున్న మనశ్శ్రీలకు ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫ సం॥ల వయస్సులోపలనే సంసారభాధలలో మంచి బలవంతులగు వ్యవస్థనున్నానే, విద్యల కల్లు అనుగానేయుట అతిహేయమయినపని యని నొక్కొక్కెవరల సినవిధి యయివున్నది. అట్లుజరిపియెడలనేగ వా మన పసివిద్యలు, త్వరలోనే పసివిద్యలకు కల్లుగుండు, అదనకంతులను పోగొట్టుకొనుటయేగాక, తమస్వంత్రప్రాణములకుకూడ నిర్లక్ష్య కముగాను బలవంతులుగాను పోగొట్టుకొని మనలనందరిని కుళి సముద్రములో మంచుచున్నాడు. ఇదిఅంతయు మనకు తెలిసి యే యున్నది. ఈ రాష్ట్రీ గురగాచారమున శిష్యులుగా పోగొట్టుకొనినది గాని మనముకాగరిక జనులలో చేరిన వారము కాము. మిను పూర్వము జరిగిన స్వయంవరములు దెలియవా! వానిని ఒక్కొక్కటి పేర్కొనవలయునా? గ్రంథముల మనము చదువుటలేదా? నాటకప్రదర్శనములకల్లు జూచుట లేదా? దయచుంచి స్వయంవరము తెలియనిచారెనా? మనభర్తల మనము అవలంబించ దత్తామాలుమెయిన్న, పూర్వపు అచారములకుపోత నేల బుద్ధిపాదమున? కాలకృత్యములను, జీరాజుల ప్రభుత్వవాదలను, మనలోనికలహములను, విలధాచారముల పొంది, మనకి కొకమార్గము నేర్పరచుకొని మూర్ఖవాదము చేయ గట్టితనమా? లేక మనకు మొదలగు మహాత్ముల చట్టముల ననుసరించి, యత్నము క్రమాగ్రముల సాంఘికమాన్యుల నేర్పరచుకొని కీర్తిరథములు శ్రేయము? మిర రెయోచనచేయుడు.

కన్యాశుల్కములు, వరదక్షిణలు, గృహ్యములు, కన్యాశుల్కములు, వరదక్షిణలు, మొదలయినవి, గృద్ధి పొందుచున్నవి. వివాహ మన, వ్యాపారములు పోయినవి. వేలకొలది, నూకొలది, నగలనిమి త్రమును, బాణుల విమము ములలో కరదక్షిణలకొరకును, చేరములు వదనక, ఉభయ పక్షముల కలిగింపులు సంతకర్మములకొలది కట్టించి సంపాదించినదీక్ష్యమును ఖచ్చి వెట్టియో లేక, ఋణములచేసియో చెప్పజాలని, నిఘాడని, బాధల కడచు, కాలము గడుపుచున్న వారిని మనము వందలకొలది మాంచుచున్నాడు.

కాత్రు విచారణయందు, ఆసక్తి కనబడుచు మహా పుత్రములు ఈమరాచారములకు, ఏ గ్రంథములు, ఏ మహాత్ములు విధించి యున్నారో తెలిపిన బాగుండును. సాధ్యమై నట్టి నేమాలతాదీని, తన వివాహమునకు తగిన వరుని తెచ్చుటయందు తనతండ్రి, వరునకు కలహముకట్టుచు లియ్యలేక బాధ నొందునచూచి భరింప లేక ప్రాణత్యాగమును చేసికొని, మన జ్ఞానమును మరల వెల్లడిచేసి యున్నదిగా? అసాత్ర దానము ఉన్నప్పుడు ఉన్నప్పుడే వెట్టినది. తన యత్నము ఉన్నప్పుడే వెట్టిన దన్నటు వేలకొలది అసాధ్యము. స్వశక్తిలేనివారు అంధులు, ముసలివారు, జేవా పశువుల వేలకొలదివారు మన కందఱ యెడల, ఆహారము లేక మలములమాడచు వారు ఘోషిల్లు శబ్దములు తప్పెట మ్రోగిల్లు చెవులలో మ్రోగు చుండగా, అసాత్రు వాంతుల లెక్కలేక మనముచేయుచున్నాము.

మనోదృష్టమును పొంది స్వస్థగా శరీరకారమును చింత యించి, చేతనయినంత స్వస్థులకు, యుక్తమునవారికి, దానములు అనేకవిధముల చేయి యిచ్చి చక్క మూర్ఖాచారములలో నమ్మి అసాత్రదానము చేయుచుండుట మన కాత్రు సమత్వము ఎంతమాత్రము కాజాల దని నేకు గట్టిగా చెప్పగలము.

బృహత్పరవార్తలు. (స్వకీయనిలేఖకుని వద్దనుండి)

కాలమానము.

బరహంపురము నవంబరు 27:—నేటికి ప్రసిద్ధియులు నుండి కర్నము మిక్కుటముగా గురియున్నది. ఆ కాలమున నిట్టివన్న ముగుయు లెంతయు నాశ్చర్యకరముగా నున్నది రైల్వేపరమాదము.

19-వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు మాయూరికి కలకత్తావైపునుండి వచ్చుచుండిన సామానులబండి, ఇనుప కట్టాలనుండి తొలగినందున, పగులులుగుబాడ్లు క్రింద చెల్లా చెదరై పడిపోయినవి. ఇంజను పాద్రైపోవుటయేగాక, బండి నడుపువానికూడ మిక్కుటముగా దెబ్బకుతిలి పలసలో నున్న రైల్వేవారి వైద్యశాలలో నున్నాడు. మాయూరి స్టేషనునకు నుమారు రెండుమూడు మైళ్లదూరములోనే ఈ ప్రమాదము సంభవించినందున కూలీలరాకపోకలకు సౌభ్యము కలుగజేయుటకు 49 గంటలలోనే రోడ్డు సరిచేయబడింది. నుమారు రెండుమూడువందల కూలీలు పంచేసిరి. కలకత్తా రోడ్డునుండి “కేను” నన్ని, చూచువారచ్చెరువొందగ్రేంద్రుండి యున్న బండ్లను పట్టాలపై సరిగానుంచెను. సామానులబండి యగుటచే నింతటితో సరిపోయినదిగాని, ప్రమాదము అందైన బండియెవరో యెంత ప్రాణనష్టము కలిగియుండునో దలచుకొనటమగూడ శక్యముగాదు!

మణిపాలొగారు.

మాయూరి జ్యూజి వైద్యశాలలో సముదానినెంటు సర్దునుగానుండి పురజనులచే మెప్పురదనన దాక్తురు మణి పాలొగారు యధ్యధామికి బోసనన్నార గాన మాయూరి యుజనసంఘమువారు వీరిని గౌరవించుచు పురముదిరులలో నొకసభ గావించిరి. చెర్రును పోతాబ్రిగడ వేంకటేశ్వర దావుపతులుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. నెంపల కంటి రామమూర్తి, వాభి రామమూర్తి, రావి వెంకటపాతు గార్లు చున్నగువారు వారిని క్షమించుచు వారు నున్నతముగా మరలినప్పటిను గోరుచు నువ్వనించిరి. అట్టి రాత్రియే బృహత్పర ఉత్సవసంఘమువారు వారి కొక విందును గావించిరి

యవజనసంఘము.

వైశేఖముయొక్క సాంవత్సరికోత్సవ సువిరకాలము లో జరుగ జున్నది. తగ్గొభిమిదిజూందారుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

హిందూనాటకసంఘము.

పుత్రపురవాస్తవ్యులకు వైసంఘమువారియూరి న్యూబి లీ దైమందు పురమందరములో మొన్న నియవరతేదీ రాత్రి చిలకసుర్తి షష్ఠినరసింహము పంతులుగారి గయోపాఖ్యానమును మనోహరముగా ప్రదర్శించిరి.

ఒక “యత్కళ” భాషాసభ.

ఇచ్చాపురములో మేజస్ట్రేటుగా నున్న దినబంధురా లోగారు, బ్రహ్మశ్రీ చిలకసుర్తి షష్ఠినరసింహము పంతులు గారిచే రచింపబడిన “పామర” నత్కళభాషలోనికి భాషాంతరికరించి

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమింపజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమముగాను కొంతకాల ముందుకట్టి అపూర్వవాసనమును కలదు. ఆలోకపోత సారము మొదలగు వాటియొక్క సంబంధము భాత్తుగాలేదు. చేతిపద్ధతిలోగాని చొక్కాను నైనగాన 2-రీయెక్కులు విడిచినంతట ఒక నందరవనము మధ్యలోనుండు మొరత ముఖమును వానము అసాధ్యమింప వచ్చునో అంతతాపభరింతురు. ఇతర వాసనలు దేవదేవి యుండిన యా ఆటోదిల్ బహారు యొక్కవాసన ప్రాధాన్యముగా నిలచును. ఈసన మీ ఒకబుడ్డికి ప్రాసితంపుగా వెల 1/2 డ్రాము 1-కిరూ. 0-12-0 ,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0-12-0 వి.పి. చార్జ్ బా. 0-4-0 (వత్సేకము.) ,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

ట్యూబ్ డిల్బహారు సుగంధకాకు ఒకటికి వెల 0-1-0-0. వీటినిరయనప్పుడు ట్యూబ్ బహారు కు పేరు పడింది తీసుకొను. ఈ సుగంధ కృత్యము ప్రతి మహిళానికీ గొప్ప గొప్ప పేరుగల ముకామలముగ దొరకును. అట్లు దొరకయినను సోదోపిట్టలు సోలోపిట్టలు:-ఆంగ్లో ఇండియన్ క్రస్ అప్రు శెయిల్ కంపెనీ, నెం 15, నామామసేకు, బొంబాయి. ముద్రాను ఏజెంట్:-కూచా పురమోత్తమ్ మూర్తి, నెం 29, ప్రెనాబాగ్ రోడ్, గాలగడిపబాగా, మద్రాసు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వర్ధిల సంఘము.

స్వాగత గీతము

[శ్రీ పాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారు]

శాంతిం దేహి

పట్టణముల చైన మి ప్రజల కలరి
తాళిబాలక మిముజూచు దనుక; ననుగం
దల్లి నాచేతనిడి స్వాగతము పేర
బంపె నాదలలాగ్ని దీవనలు గొనుడు.
చెన్న పురమున నటనట దేదరియున్న
వర్ధిలలన్నియు నేకమై యాంధ్రసంఘ
మనగ నిష్పడు వెలయు సర్వాంధ్రజనుల
స్వాగతంబిదె శ్రీతిమై సంఘకొనుడు.
భవ్యమగు నవ్యభాష ప్రపంచమునకు
మహిమ గావుత మీ మృదుమానసములు
విమలమై మీ నవీనజీవితపథము
విజయరత్న ప్రకాశమై వెలయుగాత.
విమల యైనట్టి మీ జ్ఞానవిజయలక్ష్మి
నాంధ్రజాతీయవేదము నలవరించి
అమృతపదనన్నిధి సమర్పణము సేసి
నేగ భవ్యతగను డాంధ్రవీరులార!
ప్రభుముఖమున మీ కర్ణపథమునందు
దేశభావలభునత ప్రతిధ్వనించె;
అబ్బునిక నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంబు
నడుములు దిగింపుఁ డీకఁ బ్రయత్న మెల్లొంటు.
భరతమాతను బూజించుపట్టునందు
గనుఁడి యాంధ్రమాతను నొక్కకంటితోడ
భారతీయస్వరాజ్య సంపాదనమున
మణువకుం డాంధ్రరాష్ట్రోద్ధ్వమ ప్రశంస.
ఈజుజోడైన రత్నములెల్ల నిండ్ల
మాసియున్నవి నిజకాంతిమహిమ దక్కి
స్వచ్ఛవిజ్ఞాన దివ్యతేజంబు గూర్చి
మకుటములదాల్చి కనుఁడు నిర్మలపథము.
తాతతండ్రుల దివ్యపదప్రచార
ములఁ బునీతంబు లాశ్రమభూమి; లందు
భీక రాజ్ఞానగహనము పెరిగిపోయె
దివిరి బుష్టి పుత్రులార! ఛేదింపుడయ్య.
మహితకవితామనోజ్ఞ సామ్రాజ్యమందు
నబ్బుచున్నది ప్రాతినీధ్యము ప్రజకు;
మృదులపూర్వాధునికభాషమేళనము
సేయు కవులపదము లర్పింపుడయ్య.
ప్రభుత్వోద్ధారాంధ్రవీరకౌర్వము నిలుప
జననిమోమున వీరతేజము వెలయ
సార్వభౌమండు శ్రీతి జేసెను సేసె
కత్తిగట్టుడు వైరినగ్గముమీఁద.
ఆదివీరుల యంశ మీయందుఁగాంచి
అభ్యుదయకాలమనియెంచి, యాంధ్రమాత
వేచియున్నది నవశక్తి శ్రీతినొసఁగఁ
దాల్చుఁడెవ్వడ నేవావతంపుడిక్ష.
కలుపుగోలు తనమునఁ గార్యగతుల
తెలుఁగెడిగి, ధైర్యమునఁబ్రవర్తించి, జయము
బడయుమను, దల్లికండ్లెత్తివాజునండ
జూచుకొనుడు; కుభముల మూలగొనుడు.
మొగ్గయై పుట్టి ముద్దులుమాటగట్టి
విరిసిపిచ్చి గునాళించి శ్రీతినొలుపు
కొనురు నవ్యాంధ్రజాతీయసమన్వయ
పరిచుకొం బెల్లదిక్కులఁ బయ్యఁగాక.

మిత వ్యయము — ముద్దసమయ మగుటచే ప్రతిభాభ
యందును సాధ్యమగునంతవరకు మితవ్యయము కలిగియుండ
వలెను. ఆ కారణమున విద్యార్థులు తమ ఆత్మనీరసమును వివ
యములు తప్ప తక్కిన సూచనములన్నియు నిరాకరింపవలయు
గాని పొడిగింపవలయుగాని జనుపబడును. దొరతనమువారచే
సహాయము చేయుటకునుండి ప్రతిస్పందన యడగూడ నట్టి
విధానము సే ఆనలంబించుట స్వాభావికము. అధికశక్తి అభివృద్ధి
నొందువరకు దొరతనమువారు నాగ్నా మొనరించి యందు
ముల్తము లీకుబడవలె అన్ని ముగిసిపాలిట్టి లోకముబోధ
లకు తెలియజేయవలెనది. ఈ మున్నగు సంగతుల బొంబాయి
దొరతనమువారు ప్రయోచించి.

చెన్న పురి శాసనసభ

సింహాళ ద్వీపపు గ్వారెమైను నిబంధనలు.

గౌ. రామచంద్రరావు గారు.

గౌ. రామచంద్రరావు గారి కిక్రిందితీర్మానము నుపసా
దించిరి:—

“మండపమునండి బహుళదేరిపోవు కూలీలవిషయము
నను, పృథుణాణికుల విషయమునను సింహాళము దొరతనము
వారు చలాయించుచుండు నిబంధనాధికారమును కర్దుతేము
మని నదరు దొరతనమువారిని కొడుకును, ఆ యధికారమును
మానుకొనినంతదనుక చెన్న పురి రాజధానినుండి సింహాళము
నకు కూలీల సప్లముచేయుటకు చెన్న పురి పృథుణ్యమువా
రిచ్చిన యనుమతిని తీసికేయుటకును ఈశభవారు కొరు
చున్నారు.”

ఈతీర్మానము నుపసాదించుచు గౌ. రామచంద్రరావు
గారు ఇటీవల మరొక గవర్నమెంటువారికిని సింహాళపు
గవర్నమెంటువారికిని జరిగిన యుక్తప్రత్యుక్తములను జ్ఞప్తి
కిదెచ్చిరి. మరొక గవర్నమెంటుకుండును వెల్లిగి యురువును
పృథుణ్యమునుగూడ అధికారవర్ధములొనెవారే. వారిలో అధి
కార నియంత్రులకేసావుట తోచనీయును. ఇంతయే గాక, ఆ
యుక్తప్రత్యుక్తములయొక్క పోర్టునునదొరతనమువారు
ప్రకటించినారు కాదు. కావున మనగవర్నమెంటునకు ఆగర్
మెంటునకును నెట్టిసంబంధపాంధ్యమును కదిరియున్నవో
చెప్పవలసివలెనున్నది. కేవలము గ్వారెమైను నిబంధనలను
మాత్రము జూచితిమా, వానియందు జాతివైద్యము అతిప్రబ
లముగా గాల్చించుచున్నది. ఒకటి, రెండు తరగతిబండ్లలో
ప్రయాణముచేయువారిలో యూరపియులు ప్యాసులేకుండగ
నే పోవచ్చుననియు, తదితరులు ప్యాసులేదే పోరాదనియు,
ఒకవో పోదలదినవో యా గెం ల డిపాజిటు కట్టిన పిమ్మట
పోవచ్చుననియు, ఆనిబంధనలలోనున్నది. డిపాజిటుగట్టి
సింహాళములోనికి పోయిన వారు, అచట కొంత కాల
ము అనుభవించుకొనుట యొక్కతీర్మానంబునకును. అచట
వీరి ఆరోగ్యాదివిషయములను నవ్యముగానుండినవో, వైద్య
బడిన యా గెం డిపాజిటును ఎవరిది వారికి నిచ్చివేయవలయు
ను. ఈడిపాజిటును తిరిగిరాబట్టుకొనేటప్పటికి చాలయిబ్బం
దులు కడవలసి వచ్చుచుండెను. ప్రయాణికులు తమంత తాము
వంటకేసినట్లును తింటలేదట. ప్రయాణికులను ఇంతంత కష్ట
ములను బెట్టుటకు అనవర మెంతమాత్రము కనపడదు. అచటికి
మామూలుగ క్షేపమందు ౧౦,౦౦౦ ప్రయాణికులలోను
ఒక్కడైనను కలరామొదలగు నంటువ్యాధులవలనపోయినట్లు
అనుగడదు. మనరాజధాని ప్రజలవలన వారికేయపాయములేక
పోవుట యటుండ, సింహాళమునండి యిచటకు వచ్చుచుండు
ప్రయాణికులవలన వారి వ్యాధులు మనకు అంటుచు
న్నట్లు కావలసిందే దక్కము కనబడు చున్నది. ఇట్టి సంద
ర్భములో సింహాళపు గవర్నమెంటు వ్యాయద్యప్రిగలిగివారి
గ్వారెమైను నిబంధనల యొక్కతీర్మానంబులనున్నది. వా
రట్లు చేయకపోయినవో, వారి కట్టుదలకు ప్రతికృతిగా మన
రాజధానినుండి ఎటెటును కలకుట బోవు యందు కూలీల సప్ల
మును

కాకేటటుకేసు:—ఈనెల ౨౬ వ తేదీన జరిగిన విచా
రణలో పోలీసు డిప్యూటీమాజిస్ట్రేటు వాండె గారు సాక్ష్య
మిచ్చిరి. మనిలూలునాట మొదట నీకేసువిషయమును చెప్పెను
మనిలూలు దొరతనమువారు భవ మియ్యలేదు. తుమపణ
మొసంగలేదు.మిమ్మట నాలాగది ఆశ్రాసరు శిశురలాలుక్రీడా
రమువిచారణజరిగినది.ధిల్లీట్రుకేసులోమరణదండవిధింపబడిన
ముద్దాయిల నుండియుదినమునకు ముందటివాడు విప్ల వముజరు
గునని వాలో రామకు చెప్పెను మనిలూ ధిల్లీకిరావండున
విప్లవమిగిలిపోయినది ఒకపాశ్చాత్యపోలీసు ఉద్యోగిని చంపు
టకు చేయబడిన ఆలోచనసభకు ముద్దాయిలలో కొందరు
కచ్చిరి. నేను పింగళేతో మీరలుకు వెళ్ళితిని ఈతడు
చెప్పెను.

ఇద్దరు బిడ్డల కళేబరములు:—నంగడేకులో లూహిరి
సరే మునిసిపాలిటి డిడ్డంగికి సమీపమునను ఆదవుల మధ్యను
ఉండు ఒక చెరువుగా నిద్దరు బిడ్డల కళేబరములు తేలు
చుండెను ఆ చెరువులో వారిని బడద్రోయుటకు మురుపు
వారి ఒంటిమీద 25 యా సాయిల తలలల కగజుండెను. పో
లీసువారు ఎవరో దొంగలు వారిఒంటిమీద నగలను దీసికొని
వారిని చెరువులో బడద్రోసి పోయినవారిని సంశయించు
చున్నారు.

యని మనము ఆపు చేయు వలయును. సంవత్సరమునకు 80000
మంది చొప్పున పోవుచున్నారు. ఈ కూలీ సప్లముని ఆపుచేసి
నవో గాని సింహాళపు గవర్నమెంటు వారిని చీమయెనుకు
ట్టదు. కావున మన దొరతనమువారు ఈ గ్వారెమైను నిబంధ
నల యొక్క కష్టమునుగ్రహించి వానిసవరణ కొఱుకు సింహాళ
పు గవర్నమెంటువారిలో నానావింపవలసియున్నది. అనిచెప్పి
గౌ. రామచంద్రరావు గారు విరమించిరి.

గౌ. అమాత్యుడు తంబిమరకాయరు గారు.
దక్షిణదేశముల కష్టములనుగురించి మాట్లాడుచు, వారు
ఈనిబంధనలవలన చాలాకష్టముచున్నారనియు వారిభావల
సవరించుకొఱుకు గవర్నమెంటువారు శ్రద్ధచేయవలయుననిచెప్పి
గౌ. అమాత్యుడు తంబిమరకాయరు గారు వైతిర్మానమును బల
పరచిరి.

గౌ. డాక్టరు నాయరుగారు.
వైతిర్మానమును బలపరచుచు గౌ. డాక్టరు నాయరు
ముఖ్యముగా మూడవతరగతి బండ్లలో ప్రయాణముచేయు ప్ర
యాణికులకు సుతించి మాట్లాడిరి. సింహాళపు గవర్నమెంటు
వారిపుడు చలాయించుచుండు గ్వారెమైను నిబంధనలన్నియు
అనవరముగా నా కాదాయను సంగము చర్యనీయును. నముద్ర
యానము చేయువారికి నుపయోగింపబడు నిబంధనలు వేరుగాను
నాటు ప్రయాణము చేయువారికి నుపయోగింపబడు నిబంధ
నలు వేరుగాను నందును ఒకరికొకరు నుద్దేశింపబడిన
నిబంధనలు మితియొక్కకి ఒప్పుటలవు. మన రాజధాని
నుండి సింహాళమునకు బోవుచుండు ప్రయాణికులు నాటు ప్ర
యాణికులు గాని నముద్ర ప్రయాణికులు కాదు. కావున వీరి
విషయములో మన గవర్నమెంటువారు తగిన శ్రద్ధచేసి నిబంధ
నలను సవరణ చేయింపవలయును. అని చెప్పి డాక్టరు నాయరు
గారు విరమించిరి.

గౌ. కర్జూగారు
గౌ. రామచంద్రరావు గారు మాట్లాడుచు ఆఖరున సిం
హాళద్వీపమునకు బోవుచుండు కూలీల సప్లముని ఆపుతేమును
ని చెప్పినారు ఆమాటయేదీయు కూడ వారి తీర్మానములో
నిర్వచింపబడలేదని గౌ. కర్జూగారు మాదిరించిరి. కూలీల స
ప్లము విషయమై గవర్నమెంటువారు కేయధికారము లేదని
యను, అనవరమున్నవో అట్టి యధికారమును కొంతకాలము
వలన కలుగజేసికొనవలయుననియు చెప్పి పృథుణ్యరాంకము ఆ
దేదీయు కాదనియు, ముఖ్యముగా నిపుడు గ్వారెమైను నిబం
ధనలే ఆలోచనీ మాంకము లనియు గౌ. కర్జూ గారు
విమర్శించిరి. పిమ్మట మన గవర్నమెం
టువారికిని సింహాళగవర్నమెంటు వారికిని జరిగిన రాయబార
మును గురించి కార్జూగారు చెప్పెను, ఆబాపకు ఉత్తర
ప్రత్యుత్తరములను ఇపుడెప్పుడె ప్రకటించుటకు నిలులేదనియు
సింహాళపు గవర్నమెంటువారి జవాబులింతవరకు తృప్తికరము
గలేదనియు, మనగవర్నమెంటువారు తిరిగి ఆగవర్నమెంటు
వారికి వ్రాసియున్నారనియు, గౌ. రామచంద్రరావు పంతు
లుగారును, తదితర గౌ. సభ్యులును వాక్రచ్చిన విషయముల
నన్నిటిని కూడ మన గవర్నమెంటువారి ది
వరలోనే సింహాళము గవర్నమెంటువారి యాలోచ
నలోకి తెచ్చియున్నారనియు, ఇకమందు జరుగురాయబా
రములలో ఈతీర్మానము మన వక్షమున కొంతవల మొసంగ
గలదనియు, ఈవిషయమున గవర్నమెంటువారు ముగచ్చక్రి
నివియోగించి పరిచేతురనియు గౌ. కార్జూ గారుగవర్నమెంటు
వారి లెచ్చన చెప్పిరి.

గౌ. రామయ్యంగారు.
వైతిర్మానమును బలపరచుచు గౌ. రామయ్యంగారు
మండపమునకు రామస్వయముగ పోయినారు, అచట సిం
హాళదేశపు ప్రయాణికుల యకస్థన తాము చూచితిమనియు,
వానిని తొలగింపవలసరనియు చెప్పిరి.

గౌ. నరసింహయ్యంగారు.
తీర్మానాంశము గవర్నమెంటు వారికిని, అనధికారుల
కునుగూడ సప్లముగా నున్నదికావున సదరు తీర్మానములోని
అంత్యభాగమును నిట్లుసవరించినవారుండునని గౌ. నరసింహ
య్యంగారు మాటపాడించిరి: “ప్రయాణికులలో అసహ్యకరములు
ను అనవరములునునగు వైద్యకృతులనుతగ్గించునట్లుగా నదరు
నిబంధనలను సవరించుటకై యాసభవారు కొరుచున్నారు.”
గౌ. హ్యూఫ్రిజరు గారును, గౌ. కేకనపల్లి గారును ఈ సవరణ
ను బలపరచిరి.

గౌ. రామచంద్రరావుగారు జవాబు చెప్పెను రాయ
బారములవివరమును అనధికారుల కేట తెలియజేయుకూడదో
తెలియకున్నది చెప్పిరి.
సవరణచేయుబడిన తీర్మానము గవర్నమెంటువారిచే
నామోదింపబడెను.

మధురజిల్లా రీ సెట్లమొంటు.

“మధురజిల్లాలోని రీ సెట్లమొంటు యేర్పాటులలో నీ క్రిందివిషయములు గ వ ని గ మ ట కు ఈసభవారు కొర తనమువారిని కోరుచున్నారు. 1. పెరియార్ ప్రాంతమున క్రొత్తగా నీటి సాగుబడిలోనికి వచ్చిన భూముల విషయమై యే మార్పులు లేకుండుటకు. 2. ఆ ప్రాంతమున నివసించు నీటి సాగుబడిలోనున్న భూములమీద పన్ను నూటికి 6 వంతునకప్పు ఎక్కువ విధింపకుండుటకు. 3. మొరక భూముల మీదపన్ను ఆవశ్యకత మేరకు తగ్గించుటకు. 4. తొలగిన విషయములలో నెచ్చటనుకూడ పన్ను హెచ్చుబడి నూటికి 6 వంతులకంటె వృద్ధికావించుటకు చేయవలెను.”

రామఅయ్యంగారు వైతిర్యానమున నుపయోగించు తా మిదింటి విషయమై దొరతనమువారికి విజ్ఞాపనపంపితిమని చెప్పిరి. మధురజిల్లా ప్రభాసంఘమువారు చేసిన తీర్మానమునకు ను అయ్యంగారి తీర్మాన మునకు కొంచెము వ్యత్యాసము కలదు. పెరియార్ ప్రాంత సాగుబడి లోనికివచ్చిన భూ ములవిషయమై దొరతనమువారికి పన్నుమున్నగువి కట్టకుండ యుండుటకు వివ కోరిరి. పెరియార్ నీటివనతి పద్ధతిని సంకల్పించి 18 సంవత్సరములైనది. అప్పుడు చుట్టుపట్లనున్న భూ ములను దొరతనమువారు స్వాధీనము చేసికొనిరి. అసంకల్పము పూర్తియైన తరువాతి నాలుగు మూడు సం॥ ముల క్రిందట భూములను ఎడవివారికిచ్చివేసిరి ఇంతవరకు భూములు బాగా సాగుబడిలోనికి రాలేదు. పది సంవత్సరముల వరకు పట్టవచ్చు ను. ఇప్పుడు ఆలోచించినంత తరము కట్టుటకు పూర్వము అధ మము పదిసంవత్సరములైన ననుచూచియుండవలెను. మధురజిల్లా లోనిరయితులంతి ధనవంతులు గారు. చిక్కులలో నేయున్నారై పూర్వముకంటె ఇప్పుడు వ్యవసాయపుభివృద్ధి ఎక్కువ. ఎడవిను నకు రహదారి రైలు రూపాయలవంతున గిట్టుచున్నది. రం రూ సాయముల కక్కవకేసిన గిట్టదని వీరనిరి. తరముకట్టేటప్పుడు రాబోవు 20 సంవత్సరములలో ధనవంతులెట్లుండునో యోచిం పవలెను. రైలు కట్టడమి, సాగుచేసినందున వారికి నూటికి పదివంతుల లాభము చాలవచ్చును. కాని వీరికి అధమము ౧౫ వంతులైనను ఇప్పించవలెనని అయ్యంగారు కోరిరి.

శ్రీనివాసకృష్ణగారు వీరు వైతిర్యానమున బలపరచిరి.

కార్త్యాయగారు

దొరతనము పక్షమున వీరు సమాధానమును చెప్పుచు పెరియార్ ప్రాంత సాగుబడికివచ్చిన భూములను గురిం చి, సెట్లమొంటు యేర్పాట్ల గొప్పగా ఇంకను దొరతనమువారి దగ్గరకు రాలేదని చెబిచ్చిరి. రిపోర్టుకు దొరతనమువారుమా దినవప్పుడు అయ్యంగారు చెప్పిన యంతయు విచారించబడును. ధాన్యముల ధరలు పెరిగినవి. ఈవిషయమును ముందుచూకొని రీ సెట్లమొంటు మాన్యులోనున్న ప్రకారము సెట్లమొంటు చేయ బడినది. ఈవిషయమును అయ్యంగారు అసలు ఎత్తుకో నేలేదు నదలికనీరి. ఇప్పుడున్నతరముకంటె రీ సెట్లమొంటులో నూటికి 6 వంతులు దంపభూముల పన్ను వృద్ధిచేయబడినది. ప్రతి దినమునకు బోలెడు ధరలున్నవి. దానిని బట్టియే యిట్లుచేయ బడినది. మొరకభూములకు నూటికి ౧౨ వంతులు వృద్ధిచేసిరి ఇట్టిచరణములో ఒకదానిలో నూటికి 6 వంతులకంటె ఎక్కువపన్ను కట్టకూడదనియు చెందగదానిలో అసలే పన్ను కట్టకూడదనియు చెప్పబెంతయు బాగుండలేదు. భూముల భిరు ఎంతవృద్ధియైనది తాము కకగొని కవులు కడసాలను పరిక్షించితిమనియు వీరు చెప్పిరి. కొన్ని భూములలో రాగు పంటలు పండును. సెట్లమొంటు జరిగిన మొదటి అయిదు సంవత్సరములలోను 29 భూములు కవుల్ల కియ్యబడి నవి. తరువాత అయిదుసంవత్సరములలో 88 అనుబడినవి. ఒకపంట కండు భూముల అనురకమును, మొరకభూముల అనురకమును కూడ వృద్ధిపొందినది. భూములన చాల లాభ ము వచ్చుచున్నది దీనివలన తెలుచున్నది. అంతులన పన్ను వృద్ధిచేయ అవకాశము కలిగినది. భూముల ధరలు కూడ వృద్ధిపొందినవి ఏ కారణములేకండదోరక కే భూములధర పెరిగెను. దంపభూములపన్నుకు భూమిభిరు 92 వంతు లున్నది. పెట్టభూములభిరు 67 రెట్లు. వ్యవసాయపుభిరులు విషయమై రామ అయ్యంగారు పాలబాటు పడియుందురు. దొరతనమువారి వ్యవసాయక్షేత్రములలో సాగుబడి కంత భిరులున్నవి, తెలిసికొనబడినది. మామూలు రయితుల కంటె దొరతనమువారు విశేషముగ ఎక్కువకట్టె భిరులు కెట్టిరి. తిక్కిన జిల్లాలకంటె మధురజిల్లా విలక్షణముగ చూడవలసిన క రణముపడుటలేదు.

ఫలావారము లయినతరువాత సభాకార్యక్రమము ఇట్లు పాగెను.

గౌ. రామానాథాచార్యులుగారు.

గౌ. కార్త్యాయగారు మాటలాడి నపుడు వ్యవసాయ దారుని కగుభిరులను మరచివాదనియు, ప్రస్తుతపురిలోయి టైనను ఆవిషయమేమియు చర్చించవలెదనియు, వ్యవసాయ దారుని భిరులలోగా మిగిలిన ఆదాయములో సగమువంతు నకు గవర్న మెంటుపన్నును నిధించెదమని 10 యేండ్ల క్రితము గవర్న మెంటువారు తీర్మానించి యున్నారనియు, కాని యిప్పుడు విధింపబడిన పన్నువ్యవసాయదారుని మొత్తపుకగా యముమీద చేయబడి యున్నదనియు, వస్తువులధరలు హెచ్చుటవలన, వ్యవసాయదారునికి ఆదాయము హెచ్చుటకును ఏ సంబంధములేదనియు, అయ్యు కొనుటకు గింజలే లేనప్పుడు వ్యవసాయదారునికి హెచ్చుధర లెట్లు లాభింపగలవనియు, ఇట్టి సందర్భములలో భూమిపన్నును హెచ్చించినచో రయితులలో చాలాకలవరము పుట్టుననియు. గౌ. రామానాథా చార్యులుగారు చెప్పిరి.

గౌ. బి. ఎస్. శర్మగారు.

మధురక ప్రత్యేకముగా సేర్పాటుచేయు విషయము ను బలపరచుచు, ఆ జిల్లాలో వర్ష పతనము సవ్య ముగా నుండదనియు, కావున పన్నుబడి విషయ ములో కనీసపు ఆదాయము నె లెక్క చేయవలయుననియు, మఱియు ఈయధ్య సాగుబడిభిరులు చాలాపె రిగినవనియు, అచటి జనసంఖ్యకూడా పెరుగుచున్నదనియు, ఏరయితులకు ఆదాయలే తనసేలను చున్నకొని తుదకు గడ్డియై న నుపయోగించునగువా యని తమ బాలములను కవులకే యుట మానివేసికొనియు, ఈసంగతులన్నియు అచటి వ్యవసాయదారునికి ప్రత్యేక సదుపాయము చేయవలయు నవసరమును నూచించుచున్నవనియు గౌ. బి. ఎస్. శర్మగారు చెప్పిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు

తీర్మానముయొక్క నాభ్యోదేశమునకు పెరియార్ ఆధ్వర్యంపెట్టుటకు వీలొందననియు మొత్తముమీద మనదేశము లో భూమిపన్ను చాలా యెక్కువగా నున్నదనియు, ఈవిష యము నీసందర్భములో జై ప్రికే డెయ్యుకోవలయుననియు చెప్పి గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు వైతిర్యానమున బలపరచిరి.

రామచంద్ర రావుగారు

భూమిని కవులకు ఇయ్యకుండగా ఇవానుదారే ను న్నకొనినచో దొరతనమువారు కొంత సానుభూతితో మాచె దిగ. కార్త్యాయగారుచెప్పిన సంగతులన్నియు మధురక వర్తింప జేసినచో అన్ని జిల్లాల వారీయందు కంటెను మధురజిల్లావారి యందు ఎక్కువ సానుభూతి యుండునని వీరు చెప్పిరి. సెట్ల మెంటు అసీను రైతుల సాధకముల నాలోచింపడు జీవనము భిరు వృద్ధి పొందినది. ఇవి యన్నియు సెట్లమెంటు అసీను మాడదు పన్ను ఇచ్చుకొనిన తరువాత రైతుకష్టమునకు మిగు జనని స్వల్పము మధుర జిల్లాలోని చాలవంద అక్కడకుండి లేదనియు ఇతరచోట్ల కాపురము అచ్చురు. ఇందుకు కారణ ముండకపోదు. రైతుకు సౌకర్యములు తక్కువని తలపవచ్చు ను. గవర్న మెంటు పన్నులనుచెల్లించి పొట్టబోసికొనుటకు తగి నంతవంట పండును. కడుపుండ అన్నముతిరువారు తమజిల్లా ను కదలి మరియొకజిల్లాకు వెళ్లిజీవించుటకు యత్నింపరు. ప్రజలభాగ్యమున కింతకంటె వేగనిదర్శన ముక్కరలేదు- ఈ విషయమై సెట్లమెంటుఅసీను విచారించినట్లగుపడును. రీ సెట్ల మెంటుపద్ధతులను అమలులో పెట్టుటకు పూర్వము అధికవిష యములను విచారించుటకు వీరుకోరిరి-

చిదంబరనాథ మొదల్యారుగారు

పూర్వముకంటె వ్యవసాయపుభిరులు ఇప్పుడు విపరీతి ముగ వృద్ధిపొందినవి వీరుచెప్పిరి. రేణాపూరు మధురజిల్లాలోని రాజుకాలలో జనసంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నది. వారు మరియొక స్థలమునకు వెళ్లి జీవించుచున్నారు. అందువలన కక్కడ కూలి పెరిగిపోవుచున్నది- ఇందువలన అధికస్థితులను పూర్తిగ విచారించుటకు వీరుకోరిరి.

రామఅయ్యంగారు

దొరతనమువారు అసలుసంగతినీ తెప్పించుకొని కారణమిది చెప్పుకుండ మాట్లాడిరని వీరు నుడి విరి- మధురజిల్లాలో కూలీలు దొరకుటలేదు- రయితులు కొందరు కలిసికొందరు కూలీలను గుత్తకు ఏర్పాటుచేసికొని ఎడవికి కావలసినప్పుడు వారుపంటలు పనిచేయించుకొనుచు ను జూపుకొనుచున్నారు. తమకేమియు ఆదాయము లేకపో యినను భూమిపన్ను చెల్లించితిమని వీరనిరి. కొద్దిపాటి రయి తుల విషయమై దొరతనమువారు రాలోచించవలెను.

కార్త్యాయగారు.

రాజధానియంతకు గత 10 సం॥ లోను 1600,000, వందల సింహళము వెళ్లి. వీరిలో 1856000 అంది టిగిగిచ్చిరి. 250,000 రాలేదు. అక్కడనే నుండిరి. అనగా సంవత్సరము నకు 250000 వంతుకట్టిగిరి వీరు సమాధానములోచెప్పిరి. తరువాత తీర్మానము సభ్యుల అంగీకారమునకువచ్చి ఓడిపోయినది.

లోకలుబోర్డు మునిసిపాలిటీలకప్పు.

“౧౮౮౮ వ సంవత్సరపు జిల్లామునిసిపాలిటీల ఆస్తు ను, లోకలుబోర్డు ఆస్తును, సవరించుటకు తీసికొనిరానున్న జిల్లాలను ప్రకటించి, తిద్దివయసున మునిసిపాలిటీయొక్క యు లోకలుబోర్డులయొక్కయు, ఇతర పౌరసంఘములయొ క్కయు, అభిప్రాయములను తెప్పించి వానిని చూచినపిమ్మట గాని ఆవరణజిల్లాలను ఇండియా గవర్న మెంటువారి యను మతికి పంపకుండుటకై” కోరుచున్నామని, ఆయంచర్ల కృష్ణారావుగారిక తీర్మానము నుపపాదించి, జిల్లాలను ప్రకటించుటకు కోరుచున్నామనిరి. కాసనసభ్యులయొక్కయు, ఈజిల్లాల మంచి కెడ్డల ననుభవించు మునిసిపాలిటీల లోకలు బోర్డుల యొక్కయు అభిప్రాయమును తెప్పించి ఇండియా గవర్న మెంటువారి యనుమతికి పంపుటకు పూర్వము ప్రకటించ వలయును. ఈ కొత్తజిల్లాలలను మార్పులను సభ్యులు తెలిసి కోవలెను. శ్రమించుకొనున వారు (గభ్యులు) విచారించి అవి సర మైనప్పుడు సవరణలకు ప్రతిపాదించవలయును. ఏవో కొన్ని విషయములను గురించియైన అభిప్రాయభేదము అం డును. సాకల్యముగ విచారించుజిల్లాలను ప్రవేశ పెట్టుట కింత తొందరపడ నక్కరలేదు.

శర్మగారు.

శర్మగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

శివస్వామిఅయ్యగారు.

జిల్లాలను చర్చించుటకు తగినంతయునకాశము నిచ్చెదమని శివస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి. ఇండియా దొరతనమువారి యనుమతి పొందకముందే ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటవలన ప్రయోజనము లేదని, మేము ఆలోచించి ముండగ వారికి పంపితిమి.

ఇండియా దొరతనమువారినుండి వచ్చిన తరువాత జిల్లాలను ప్రకటించుచును. సాకల్యముగ చర్చింపవచ్చును. అప్పు డనవర మైనయెడల ఇండియా దొరతనమువారి యంగీకారము నిప్పించెనము. సభలో జిల్లాలను ప్రవేశ పెట్టుటకు మూడుమాసముల ముందు ప్రకటించబడి చర్చించుట కవకాశము లియ్యబడును.

ఏ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు.

దొరతనమువారు చెప్పినదానిమీద వీరు తమ తీర్మాన మును రద్దుచేసికొనిరి.

శ్రీనివాసకృష్ణగారు.

చెప్పినట్లగునని లోకలుబోర్డులకు, మునిసిపాలి టీకిని విర్తియ కాసనమును సవరణలేయుట గుర్తించబడిన జిల్లాలను ప్రకటించవలయునని వీరుకూడ ఒకతీర్మానము నుప పాదించుచును దొరతనమువారికి తెలిపియుండిరి. కాని, కృష్ణారావుగారు చెప్పిన తీర్మానమువిషయమై దొరతనమువారు చెప్పిన సంగతులనుబట్టి రీణకూడ తమ తీర్మానమును రద్దు చేసికొనిరి.

ఇంద్రముందర సాగుబడి

ఇంద్ర ముందర, యేబదిజముల 'దురములో ఉద్భవ కూడదని, ఉత్తరువున్నది. ఆ యుత్తరువును రద్దుచేయించు మని ఆవరణజిదంబరనాథ మొదల్యారుగారిక తీర్మానము నుపపాదించుచు, తీర్మానము నంగీకరించినయెడల రాజధాని ప్రజలందరు దొరతనమువారికి కృతజ్ఞులై యుండురనియు, ఈ విషయమై దొరతనమువారు కొంత పసిచేసినట్లు తమకు తెలి సినదనియు చెబిచ్చిరి.

రామచంద్ర రావుగారు.

వీరు తీర్మానమును బలపరిచి, లోకలుబోర్డు సభ్య ములకు తీర్మానము వర్తింపుచున్నదాయని ప్రకటించిరి.

ఏ. జి. కార్త్యాయగారు.

ప్రజల మంచి కెడ్డల నాలోచించి ఇంద్ర ముందర వ్యవ సాయమును మార్పించితిమనియు దొరతనమువారు రిదవరికే కొన్ని యుత్తరువులను బోలచేయించిరని వీరు చెప్పిరి. దొరతనమువారు తీర్మానము నంగీకరించిరి. మొదల్యారు గారు వారిని అభినందించిరి.

తరువాత సభ సాంతముగ మగిసెను.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభువు

విషయానుక్రమణిక.

అనంతపురం జిల్లా సంఘ సంస్కరణసభ, బ్రహ్మపుర వార్తలు	2
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, చెన్న ప్రభుత్వమునకు	3-4
వాతావరణ నిర్మాణ, చెన్న ప్రభుత్వమునకు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
అధికారాధికార సంబంధములు	6
కేటెన్, స్టాన్లీ వార్తలు	7
విద్యోగా మహాసంగ్రహము	
విశేషతంత్రీ వార్తలు	8
కృతాంతములు	9-10
ఇంగ్లీషు కంటి వార్తలు	11-12-13
విశేష విషయములు	14

ఆంధ్ర ప్రభ

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 30 వ తేది

మంగళవారము

అధికారాధికార సంబంధములు

కడవి శాసన నిర్మాణసభ సమావేశమున మన ప్రతిపక్షము తాము విమర్శకు తీసికొనివచ్చిన ప్రతిపక్షమును దృఢపరచుటకు కేంద్రీకృత ప్రయత్నము లొనర్చు సమయము మే మిదివరకే తెలియజేసితిమి. ఇట్టి ప్రయత్నమునకు పూని నప్పుడు అతయు శాంతముగా జరిగిపోవు నని తలంచుటకు వీలులేదు. అందున కడవి సమావేశమునకును అంతకుముందు జరిగిన సమావేశమునకును అరుమాసముల యంతర ముండుటచేత వని పెరిగిపోయి యుండినది. హెచ్చుకని యును నప్పుడు సామాన్యముగా మానవులకు చీదరకలిగి అగ్రహాదినములు తలపునుటకు వీలేర్పడుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు ముఖ్య ప్రభుత్వము సమావేశముననున్నట్టియుండియే మొక విధమున నశాంతి అనుభవించుచుండిరి. విశేషముగా నున్నన గా. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు శ్యానిటరీ బోర్డును సంస్కరించి అందులో సాధికారసభ్యులను కొందరుజేర్చి జీతము వివాద నొక కార్యక్రమ నేర్పరచ వలసివడదు తీర్మానమును తీసికొని నచ్చునరకును తైత్త్యమునందలేదు. రామచంద్రరావుగారి తీర్మానమున నేరధ మగు తైత్త్యమును లేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి వల పారిశుద్ధ్యమును గురించి ప్రకటించిన తీర్మానములో సీమార్గము సూచించబడి యున్నది. బంగాళము, సంయుక్త పరగణాలు, పంజాబులలోని ఇట్టి బోర్డులయందు సాధికార సభ్యులు నని చేయుచున్నారు. ఈ రాజధానిలో సీ బోర్డునకు గతియగుచు ప్రభుత్వపువారి ముఖ్య ఇంజనీరు సర్దను జనరలుగారు, స్థానికాధికారియై పట్టణపాలక సంఘముల విషయములను గమనించు ప్రభుత్వపు వారి కార్యదర్శి వీరు ముగ్గురును నైయున్నారు. పారిశుద్ధ్యవిషయమున గొప్పది యగు నుపక్రమములను గురించి అనగా పట్టణపాలక సంఘములలో నీటి వసతులు, మురుగుకాలువలు మున్నగువానిని గురించి. వీరుసలహాల నిచ్చువాడై యున్నారు వీరిలో నొక్కొక్కరి నాలోచితము. సర్దను జనరలుగారు నైద్యశాఖాధికారి ఇతడు ఒక్కొక్కప్పుడు హైందవ ఆచార వ్యవహారములను సామూహ్యముగా

తెలియనివాడే యెయుండు ననుటకు ప్రస్తుతపు నైద్యశాఖాధికారియే తార్కాణమగుటను ఇటీవల వారిని గురించి మేము వ్రాసిన చిన్న సంగతిని స్మరించుకొనగల వారందరును ఎరుగుదురు. ముఖ్య ఇంజనీరుగారు వాస్తవశాస్త్రము చక్కగా నెరింగిన వారు. నైద్యశాఖాధికారికేని హైద్రాబదురు జూమలుకు నవకాశముండును గాని ముఖ్య యాజనీరుగారికి నామాత్రమైన హైద్రాబదురు సంగతి తెలిసియుండ బనిలేదు. కార్యదర్శిగారు ఏ.వి.సి. ఎస్. గారోడుదురు. అనుభవవంతులే యుండునని నిశ్చయ మెచ్చుటలేదు. ఈరీతిగా మనలోకము నెరుగని వంశీతసంఘమే మన నగరముల యుత్తమావసరములను తీర్చానింప నేర్పజియున్నారు. వీరు గ్రుక్కెడు నీటితో సేపట్టణవాసులుత్పత్తివడవలసిన దనిన కొంచెముచుముచుగా తృప్తిపడవలసియే వచ్చుచున్నది. ఏవెట్టి శాస్త్రాత్మక పండితుని వివరీత కర్ణతని వీరు శాస్త్రాత్మక దృష్టితో జూచి ముజూరు చేసిన మనము కబ్బు వృథమయినను అచ్చుకొన నలసినదే. ఎన్ని నగరపాలక సంఘములలో కెన్ని విధముల పారిశుద్ధ్యము పేట నిదివరకుండుండుగలు దాపరించలేదు. ప్రాథమిక గడ్డెగురు కూడ పారిశుద్ధ్య పండిత మండలిని విమర్శించి యుండలేదా! గోటితోబోవు విషయములను గొడ్డంటిలో నెత్తు నభ్యాసము మన నగరపాలక సంఘముల చర్యలో పొడపూప కుండవలయునేని స్థానిక సౌకర్యములను పౌరస్థావరములను నెరుగగల హైందవాధికారులు శ్యానిటరీబోర్డులో అనగా పారిశుద్ధ్య విషయములను నిర్ణయించు నుత్తమ సంఘమున నుండుట యత్యవసరము. కావున నేయిండియా ప్రభుత్వము వారి మార్గమునకు నంగీకారము సూచించినారు. ఇతర ప్రభుత్వముల వారు ఈమార్గమును అవలంబించినారు. ఈయన్ని వివరణములతో డాక్టరు నాయరుగారు ఏకీభవించినను ఏకీభవించ కున్నను రామచంద్రరావుగారి తీర్మానమును బలపరచుచు వారు అసాధికార సభ్యులను సీమార్గ ప్రభుత్వమువారు చూపుచుండు గౌరవరాహిత్యమును మాత్రము గట్టిగా నెక్కి చిచ్చు రగిల్చిరి. వారివాక్యముల నిచ్చట నిచ్చట కర్తవ్యము.

“ఇతర రాష్ట్రములలోని అసాధికారులు అసాధించుచుండు నవ్యకమున హక్కులను ఈ రాష్ట్రములోని వారు మాత్రమే యవధింపరాదే? మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు అవధింపనిరాదను తలంపు పెట్టుకొనినారని యుక్తికొనాలను. అట్లుండుట జనుయాయడల శ్యానిటరీబోర్డులో అసాధికారుల నంది సాయము తీసికొని విషయమున సహకారము లేక పోరాడు. ఇతర రాజధానులలో తమ సమాఖ్య అభివృద్ధిచుండు హక్కులు స్వాతంత్ర్యములను మాటికి మాటికిని ప్రాధిమ్యముండుట ఈ రాజధాని ప్రభుత్వములకు తలసంపుటగా నుండకూడదు. అసాధికారులకు స్వాతంత్ర్యము లిచ్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆంగ్లసీమలోని మన ప్రభుత్వమువారు రాజధాను కిట్టి స్వాతంత్ర్యములు న్యాయపరమిని గోరుచున్నప్పుడు అట్టి స్వాతంత్ర్యముల నందుటలో కడపటి స్థానము నాక్రమించునది ఈ రాజధాని యగుట ముద్రదృష్టము. అసాధికారులకు స్వాతంత్ర్యము లిచ్చునప్పుడు యది నైవారు అభిప్రాయము లిడిగోనో నియ్యరాదనుటయును మాన్యాక ప్రభుత్వము ఎవరొడ్డుట అలవాటు. ఇది అనేక పర్యాయములు జరిగినది. మద్రాసు అసాధికారులు ఇతర ప్రాంతముల వారికంటె తక్కువవారని మర్యాద పుభుత్వమువారు తలంచటంబు గాక. అట్టి య పోహక్కిందను దానిను అసాధికారుల సెంటోకాలకు ఉండకుండు గాక. అసాధికారులు

ఎల్లప్పుడు అసాధికారులకు స్వాతంత్ర్యము లిచ్చురాదని ఈ రాజధానిలో నెరుండుచుండుటకు రిపోర్టులలో జరుపు ఇండియా కార్యదర్శి ఇచ్చుటి యసాధికారుల తంత పసిమాలిన వారనియైన నాలోచింపవచ్చును. ... మద్రాసు వారు నిజమునకు శాంతపరులు. ఇతరులు చేసినంతధ్వని చేయు వారు గాక విర్రాండులోకలె కేకలుజేసి, శాసనముల నతిక్రమించి, శాంతిని భంగపరచినవారు ఇతరస్థానములలోని జనులు సంపాదించిన స్వాతంత్ర్యములు సంపాదించుటకు నీలు లేదను విభిన్నాభిప్రాయము మర్యాద పుభుత్వమువారు కలిగింపకుండు గాక.”

ఈ మాటలు వినినవిదవ సర్. శివస్వామియ్యగురు ఇచ్చుటి అసాధికార సభ్యులు ఇతర ప్రాంతములవాటికి తగ్గిపోదురను నభిప్రాయము ప్రభుత్వమువారికి లేదని ప్రసంగించుచు శ్యానిటరీ బోర్డులో అసాధికార సభ్యులను చేర్చుటచే సంఖ్య హెచ్చుటకంటె లాభమేమియు నుండదని వెంటనే యసాధికారులను త్రోసిపుచ్చిరి. శాస్త్రవిషయములను జచ్చింప గల యసాధికారులు లేరని శివస్వామియ్యగురు రభిప్రాయ పడుట మొదటి లోపము. ఏమియు అసాధికారులుగాని వ్యవధిగాని ఇయ్యబడని శాసన నిర్మాణ సభాంతర్గతమున ఆధికసభ పారిశుద్ధ్య విషయమున విమర్శించు ననుట రెండవ లోపము. శాస్త్రీయార్థములు గాని ఇతర విషయములు పారిశుద్ధ్యవిషయమున చచ్చుకు రావను కొనుట మూడవ లోపము. ఇన్ని లోపములతో శివస్వామియ్యగురు గారుపవ్యసించిపరచు గా. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారును గా కేవలపిల్లె గారును నుపవ్యసించిరి. పినుందన నధ్యక్షులు మరల అధికారాధికార సంబంధమును తడవి అధికారులెల్లప్పుడును అసాధికారు లిచ్చుగల ఉత్తమవిజ్ఞానమును తీసికొని సిద్ధముగా నుండురని చెప్పుచు ఈక్రింది వాక్యములను బల్కిరి.

“అసాధికారులు తెలియజేయువిషయములను ప్రభుత్వపు వారి ప్రతికాఖ్యను సంక్షేపమున సంగీకరింపకలదు. చర్చ పెంచుటచేత విశేషము ఫలముకలకబోదు. చచ్చిపోయెను ప్రాప్తిమైనను విషయమును ప్రభుత్వమువారు తలచుకొని నాలోచింపకలదు. అందుచేత ప్రభుత్వపువారి నెత్తికి పిస్తోలు నిడి కడచేయకలెనని కోరుట యుపయోగకరముకాదు.”

తా మిదివరకు రెండు పర్యాయములీ విషయమును ప్రభుత్వమువారి యాలోచనకు తెచ్చుమని తెలియజేసి రెండుమారులు యుపసాహించుకొని ప్రభుత్వపు సభ్యులతో జచ్చించి యుండిన గా. రామచంద్రరావుగారి కీ వాక్యము లెంతటి హృదయకరితాపమును గలిగించెనో చెప్పజాలము. ప్రభుత్వమువారి యాదర్శ మొకవేళ ప్రభుత్వపు సభ్యులకు తప్ప జ్ఞాన మితరులకు లేదని యున్నదేమో యని వారు ప్రత్యుత్తరముచ్చి అట్టియూదర్శముండు నేని నేమియు చేయజాల మనియు తా మభిప్రాయ భేదమును మాత్రమును సూచించవలసి యుండు మనియు తెప్పిరి. గా. శివస్వామియ్యగురుగారు అధ్యక్షులు గారును సాంత్యవ వచనములను బల్కిరిగాని గా. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారి తీర్మానము మాత్రము త్రోసివేయబడెను. ఈరీతిగా జరిగిన కార్యక్రమమును జదివినవారికి ప్రభుత్వాధికారు లెంత యలక్ష్యముతో ప్రతినిధులను జూచుచుండునదియు సర్దుము కాకపోదు. వెంట్రుండు ప్రభువుగారు మనలోదార ముత్రిమండలిక్రింద బుచ్చేసినవారు. మన రాజధానికి గవర్నరుగారుగా వచ్చిన విదవను ననవసరముగా జ్యోత్యము కలుగజేసికొని కార్యములు చెనువుచు కారని కీర్తిగాంచినవారు. అట్టివారిరీతిని అసాధికారుల మానసముల నొప్పించుట మాను విస్మయజనకముగా నున్నది.

స్త్రీలవైద్య కళాశాల.

యధ సమయము. ఎప్పుట జూచినను మిత్ర వ్యయోపవ్యాసములు వివరముచేసి. మనచేత మన మఖ్యముగా విద్యావ్యయములు తగ్గింప బడుచున్నవి. మనరాజధాని వైద్య కళాశాలలో ముఖ్యదిగురు స్త్రీలు కడచినసంవత్సరము విద్య సభ్యునిచిన్నట్లు లెక్కలవలన తేలుచున్నను స్త్రీల వైద్యకళాశాల యవసరమై యున్నదను నభిప్రాయము ప్రబలియున్నను తలపెట్టుటకు సాకాశము దొరకలేదు. ఇట్టి సమయమున ఢిల్లీ స్త్రీల వైద్య కళాశాలలో పక్రమము మిక్కిలి చక్కగా సాగివచ్చినదని వినుటకు నె తో సంతోషించుచున్నారము. మాసంతసము రెట్టి పగుటకు మరయొక కారణము కలదు. ఈ కళాశాలకు బునాది వైదినవారు క్లిరికేషన్లైన హాల్డింగ్ ప్రభ్యులు. శకున కౌంటెస్సుగారి స్మరణ చిహ్నానికి నధ్యక్షత వహించి యాప్రభ్య మనస్త్రీలకారకై చేసినప్రయత్న మింకాకాశాగ్రా రూపమున నెల్ల కాలము నాప్రభ్యులకు ప్రేమాస్పదంబగు నీదేశముననే యాపుదాల్పెనో యనుభావించి నామె యవరాత్రులమే యె నిలిచియుండగలన. ఈ కారణమున నినుమించిన మాయానంద మింకొక కారణమున నాలుగు మడుగులైనది. ఈ కళాశాలకు నుపయోగింపబడిన సామగ్రి యంతయు శుభము కిటికీలుదప్ప నీహైందవ భూమిలో సిద్ధమునవియేయుట! ప్రభుత్వపు పి. డబ్లియు శాఖ వాణిజ్యకలను జేయ నారూ. స్వదేశీ కృత్రమలలో నుత్తమ విజయమును చూపగల్గిన తాతా ఇనుము ఉక్కుల కంపెనీవారు దూలములు మున్నగువానిని నెదవించినారు. నీమెంటుకూడ కాట్సిసిమెంటు పరిశ్రమాగారము నుండి వచ్చినది. కర్రసామానంధయును కళాశాల భూములలోనే చేయించబడుచున్నది. గ్లెన్నును ఇంజనీరుగారి కట్టడల యంతటికీ కారణముట! వారెంతయు హైందవ కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. కళాశాల విస్తీర్ణమును చూచినను మానసమున కాహ్లాదమే కలుగుచున్నది. భూభాగ మంతయును నలువది తొమ్మిది యెకరములు కలదు. అందులో కట్టబడిన కట్టడములే వందొమ్మిది యెకరముల నావరించి యున్నవి. హిందూ మహమ్మదీయ క్రైస్తవపాఠశాల కీలులు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా నివసించుటకు భవన సమూహములును నసతిగృహములును నిర్మింపబడుచున్నవి. రమారమి నూర్గురు విద్యార్థినులు ఈ కళాశాలలో నివసించుటకు వీలుగు నని నమ్ముచుచున్నదట. కళాశాల మాత్రమే గాక దానితోడం గూడ వైద్యాలయమును దాదలకు శిక్షణ నిచ్చుటకు నేర్పాటులును నుండగలవు. ఆ కళాశాలకును ఈ వైద్యాలయ ధాత్రికా శిక్షణ మునకును కావలసిన యుపాధ్యాయులు నివసించుటకు భవనములును కట్టబడుచున్నవి పని కడచిన నవంబరు మాసంతయున ప్రారంభమయినను నిక మూడుమాసములలో పూర్తి కాకున్నదనిన నెంత త్వరగా నీ కళాశాల, కళాశాల యన నేల స్త్రీలవైద్య విశ్వవిద్యాలయ మనినను తప్పుగానేరదు. సంపూర్ణ స్థితికి తేబడుచుండుటయు బోధపడకపోదు. ఈ కళాశాల కధ్యక్షత వహించి ప్రభుమానస్థయందు నమప వలసిన యుపధ్యాయుని గారిగు కె. పి. ప్లాటు ఎం. బి. కన్యగారు హైందవభూమికి వచ్చిచేరి ఢిల్లీలోనే యుడుటయు పని త్వరలో ప్రారంభము కాగల దనుటకు సూచనగా నున్నది. ఇట్టి శుభవశిస్థితులలో తలయెత్తుకొనుచుండు ఢిల్లీ స్త్రీల కళాశాల స్త్రీలలో వైద్యవిద్యను వ్యాపింప జేయుటకు ప్రబలాధార

మయి హైందవభూమికి లాభదాయక మయి నెగడును గాక యని కోరుచున్నాము. మన హైందవ జాతీని నుచితరీతిని నుపయోగించుకొని నిందు ఫలము ననుభవించు మార్గములను నేటినుండియే యాలోచించుకొందురు గాక యని హెచ్చరించుచున్నాము.

మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము.

కరాచీగరమున మహమ్మదీయసోదరులు గొప్ప సభచేసి రానుండు మహమ్మదీయవిశ్వవిద్యాలయము హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు నిబంధనలపటికి నిబంధనతో సంగీతంప బడవలసియుండు నెడల తమకవరములేదనియు యధాంతమునకు నావించును తలపెట్టిన కర్మలేదనియు తీర్మానించినారు. మహమ్మదీయమునకు సభవారి యభిప్రాయము యిక్కందొడ్డి హైదవ మహమ్మదీయములలో సనేతులగిం దూ విశ్వవిద్యాలయ నిర్వహణములకు విశ్వవిద్యాలయమునకు నుండరాదను భిప్రాయము పడు వారయియే తోచుచున్నార. తొందరపడి నిర్బంధములను త్రొవ్వకొనట కంటెను నివాసమువిడచి ను ప్యాత్యత్యయలగు గడించుటయో స్వతంత్రముగా ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయమునే సాగించుటయో స్వయంసహాయ పక్షముగా నుండగలదు. పర్యవసానముట్లు తేలివను నికను నాలోచించి పనిచేయుదముగాక యనుభవితావ ఇప్పటి సందర్భములలో మహమ్మదీయ సోదరుల యెడల ప్రశంసనీయాభివాదము యని వమ్ముచున్నాము.

సుంకములు-మన దక్షిణభారతీయ వర్తకసంఘము.

ప్రభుత్వమువారు పన్ను సంపాదించుట కొరకునై కొన్ని యెగుమతులూదగు కొన్నిదిగుమతులూ మీదను రేవులలో సుంకములు వసూలుచేయు నాచారమున్నది. ఈ సుంకములకు సంబంధించిన మొత్తములు వస్తువులయొక్క వెలనబట్టి నిర్ణయము కావలసియుండును. కావున అప్పుడప్పుడు ఈ యావస్తువులకి యీ వెలయని నిర్ణయించి పట్టికలను నిర్ణయించేముట యవసరము. ఆపని విశేషముగా బొంబయిలో జరుగుచున్నది. ఆఫ్రియిజన్స్ ఆఫ్ గా వెలచేయువారు సమావేశమయి పట్టికలను తయారు చేయుచున్నారు. మనరాజధానియందు నీటివలనే వ్యాపారవిషయములలో కొంతయు తానుమా జనించి యున్నది. మనదక్షిణ భారతీయ వర్తకసంఘమువారు ప్రతినిధిని ఆసమావేశమునకు రానిచ్చునెడల పంపనన్నయని ఇండియాప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసి ఈ రాజధానిలోని వ్యాపారస్థులయొక్క హక్కులను మన్నింపవలసినదని నూచించి యుండుట సంకృత్యైకము.

బ్రాహ్మజేతర వరతిగృహము.

ఈగరమునందలి తివర్లక్ష్మణిలోగల స్త్రీలయత్నమ పాఠశాలకు సంబంధించి ఇటీవలకు బ్రాహ్మజేతరతిగృహము మాత్రమే ఉండుచుండెడిది. బ్రాహ్మజేతరహిందువులును నితరులును స్వయముగా తమకుదగిన సౌకర్యములకు తేసికొనవలసియుండెడిది. కావున స్త్రీల కళాశాల లేర్పడుటయే స్త్రీలవిద్య ఈ రాజధానిలో కొంతకు కొంతయభివృద్ధిపొందునట్టిదని నూచించుచున్నది అభివృద్ధిగా స్త్రీలవిద్య నెదమ చున్నప్పుడు బ్రాహ్మజేతరులును నెందరోవచ్చి చేరుట తటస్థించును. వారి కనుకూలము కలిగించుటకును వసతికలదనిన నెందరో క్రొత్త గారవచ్చువారును నుండురుగావున పట్టివారిని వాకర్షించుటకును బ్రాహ్మజేతరులకు వసతిగృహముండుట యత్యవసరమయియుండెను. అట్టివసతిగృహమున ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మజేతరహిందువులవై ముజారుచేయుట సంకృత్యైకము. సలహాచేసిక విద్యాకాళాధికారిగారు ప్రకటనీయులు.

హిందూమహమ్మదీయ సౌభ్రాతృత్వము.

రాజ్ పుత్ సమావేశముల కాలమున బొంబయిలో తేకియహాసభోప సంఘమువారు మహమ్మదీయ సమావేశమున జేరబోవు ప్రతినిధులకు తోటనిందు చేయ నేర్పరచుచున్నారని వికటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాము. తేకియ మహాసభాసమావేశము జరుగుచుంటే మహమ్మదీయసంఘ సమావేశమే కాకూడదని పన్నుగడంప పన్ను మహాసభావుల మంత్రులులన్నియును మామయి తోయి ఈ దేశములోని రెండు మహాసంఘముల పరస్పర సంబంధికరణ చిహ్నములు మూటబాటియూదర్శముమై చొట్టచు నైకత్వమునే కొరుచుండు హిందూమహమ్మదీయ దేశభక్తుల మానసమునకు మహాహాయి నొసంగ నకుటకు సందేహము లేదు.

బల్లెరియా వారి ఆతురత.

లండను, నవంబరు 28:—టర్క్మీనావారు త్రానును విడువకుండురేమో అని బల్లరు లాండ్లనును కోరుచున్నార.

టర్క్మీనేలు.

లండను నవంబరు 28:— 7 టర్క్మీనేలు నుఫీరీయొద్దగు ముస్తఫాసామ, కర్నాటాగనులయొద్ద 8 నేనును ఉన్నదని నల్లనికానుండి విశేషం పెట్టిలుచెరి నక్కిపత్రికకు వార్తానెను.

స్తాటినాలో సభను చెదరగొట్టుట

లండను నవంబరు 28:— బుకారెట్టు జర్మకుసుఘము వారు స్టాటినాలో సభచేయగా పోలీసువారును చుట్టుముట్టి అల్లరిచేసినందున నచ్చినవా రడాదగ్గ బుకారెట్టునకు పోయిరి.

టర్క్మీనో రక్షత్రములు.

లండను, నవంబరు 28:—టర్క్మీనో దొరతనమువారు తేకియ నగాధమున తోగ్రియుచున్నార కాన నో సోదరలారా వైరము మొఖముచూచి దొరతనమునానైకి తగుకుట ఆకుకరకత్రియులను నేనట పంచిపెట్టుచున్నారని కనిస్తాంటు నోపిలునుండి తంతివా ర్తరచ్చినదని ఎభొత్తునుండి విశేషం అబ్బర్యకు పత్రికకు వార్తానెను.

పి. ఆంకు ఓ కంపెనీ.

లండను నవంబరు 29:— ఈకంపెనీవారికి సాల్వాదురు 5 లక్షలు పొందు మిగిలిన వీనిలో 75 లక్షల పొనుముండు సంవత్సరమునకు చేర్చబడినవి. వీనాకలలో 8 మిగిలిన వీనిలోనొక దానికి దొరతనమువారు భరతును మజరాయి య్యవలసినది చెందింటి సమ్మిలేనీరి భీమానిబిత్తు 2 1/2 లక్షల య్యయమునది స్త్రీయలకు కట్టించుటకు వీలులేదు నిలువ సామ్మతో యధావత్రియులను కొనిరి.

జర్మనీయులు బల్లరులకు తోడ్పడుట.

లండను నవంబరు 29:— నెలొనికా ప్రితెత్తున దక్షిణము ఒకచిన్న నెలొయను నేన కావ్యముతో స్వరక్షణ మొనర్చుకొనుచున్నది. బల్లరు నేనలు ప్రుషెవో ప్రజేయును పూర్తిగ విడుదలేదు ఈ నేలలప్పుడప్పుడు మిక్కి మందలి నైస్య పంతులవై ప్లెల్లు చేయు చున్నవి. ఫిలిప్పీన్లను కలాలము లోని కొందరు నైసికులు స్పృహింట్టా పరిసరము నున్న ఆంగ్ల వైస్యములకు వచ్చిరి. ఈ వైస్యమున ఎగ్గోరియను పార్తి వారు వెక్కిరింపుటలకు వీరు ఆదినండి యుద్ధమున వెద మొగము కలిగియుండిరి. ఒకవేళ సమ్మివారు బల్లెరియాను చుట్టడించిన యెడల జర్మనీవారు సహాయ మొనరించుటకై ఆ రాజ్యమునకు నేనల సంపురుని తెలియ వచ్చినది. టర్క్మీనో సరిహద్దునండి నేనల రమ్మించివాటిని బల్లెరియాను తమ శత్రువులకు చూడకు సంపురుండిన వందలి కలిగినది.

మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము.

విశ్వవిద్యాలయ ప్రక్షుమున మహమ్మదీయలకై సిండ్ మహమ్మదీయులందరు కరాచీలో సమావేశమైరి. అలీఖురలో కలిగిన వివాదమును పూర్తిగాయ వివరించిరి. వచ్చిన 876 ప్రతినిధులలోను 30 మంది హైందవ విశ్వవిద్యాలయమునకు పన్ను తింపనుని యధాసంతరమువరకు నేచి యుండవలసినదని 81గు చెప్పిరి. కాని మొదటిపక్షమువారు తాము 80 ర ముంటిమని వాదించిరి. ఆందున వివాదము కలిగినది. ఇంకెగల వాదను వార్తాపత్రికలలో వ్యాసము ప్రయంప మొదలిడితి ఈ వివాదమునకు తమకు సంరాపముకలిగినదయ్యు, మహదాబాదు రాజా వారిని యిరు తెగల వారికి రాజీనామా నొనర్చు ప్రార్థించు మంటి మయ్యు ఒక తీర్మానము చేయబడెను. యధాసంతరమువరకు విశ్వవిద్యాలయము మాట తేవరద్దకు తీర్మానమున మాజి అబ్దుల్ హెరూముగా రుపపాదించిరి. హైందవ విశ్వవిద్యాలయమునంటి విద్యాలయము మహమ్మదీయుల మతవిశ్వవత్తుల సగుపానులు లూపర్చ దనియు, అలీఖురలో 30, 35 మహమ్మదీయ ప్రముఖులు మత్రామే ముచ్చటించిరి గాని ఇండియాలో మహమ్మదీయులు 2 కోట్లమంది యుండిరి గుర్తెగలనీనదయ్యు వీరు నెలవిచ్చిరి.

హైదరాబాదు మ్యూసిసికో కమిషన్లు చేసినట్లే నేడు మరల వీరు చేసినది అబ్దుల్ హమీద్ ఖుషానుగా రనిరి. మతవిద్యలేని విద్యాభ్యాసము వర్ధి మని మద్దజలబ్దికగా రభిప్రాయపడిరి.

యధాసంతరమువరకు విశ్వవిద్యాలయము గమస్యను బడుటకు గొనిరాకూడదనియు, ఒకవేళ యీవిషయమును కొనసాగింపకలెనన్న హైందవ విశ్వవిద్యాలయపు మాదిరికను మతింపరాదనకు తీర్మానమునకు సభ్యు లందరేకగీరముగ తమ యంగీకారమును నూచించిరి.

పెద్ద మా నోరలమువారియొడల రాజద్రోహ మొనర్చి ని
ఖండించుట అన స్తవదత్త చాచ్యోగియులూ భేదాభిక్తా
యులూ పుట్టెనని తెహాగ్గ నుండి నిష్కటితమున లంఠితచేను.

పరిగ్రామిక పాఠశాలలు:—మైసూరులో తొలినా
షిమోగా తుంహారు చిత్రమగలూరు గ్రామములలో క్రొత్తగా
నాలుగు ప్రభుత్వాధికారి పాఠశాలలు నేర్పరచుటకు దొరతనము
వారనుచుండిరి. హాస్సూరు, చిట్టల గుర్గములలో నిర్మించు
దొరతనమువారి సహాయమున పొందుచున్న రెండు పాఠశాలలను
దొరతనమువారే పరిపాలింతురు. నెలకు రెండు మొదలు ౧౦౦
వరకు శీతలవివాదలగున నూపర్వాయులను నియమింతురు
చిత్రశిల్పము, కమ్మరము నడము పేరునైత్రాక్షరములు
లోహములు పనులు బట్టలనైత్ర కరవిద్య చెక్కడపువ్వు
మున్నగువి యాపాఠశాలలలో నేర్పరచును.

THE GREAT WAR.

Death Before Slavery: Montenegro's Declaration.

KAISER'S IMPASSIONED SPEECH TO HIS SOLDIERS.

Germans to Assist Bulgaria Against Russia.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Earl Kitchener Leaves for Paris

LONDON, November 29.

TURIN. - Lord Kitchener has left here for Paris.

Consolidating National Munitions Control. MINISTRY OF MUNITIONS.

LONDON, November 29.

The responsibility for designs, specifications, and testing of arms and ammunitions and inventions having to do with them has been transferred from the Army Council to the Ministry of Munitions, which will henceforth control the Ordnance Board Research Dept., at Woolwich, the experimental establishment at Shoeburyness, and the War Office Inventions Department. The services of Major General du Cane have been placed at the disposal of the Ministry of Munitions in this connection.

Khaki Armlets Issued.

LONDON, November 29.

The khaki armlets issued under Lord Derby's scheme made their first appearance in London yesterday evening.

FRANCE.

Vessels Sunk.

LONDON, November 30.

The French Steamers "Algerien" and "Omara" and the British steamer "Tunis" have been sunk. Thirty are missing from the "Algerien." The crew of the "Tunis" has been landed.

German Weakness.

Time for Allies' Offensive.

LAHORE, November 29.

LONDON, November 28th. - The "Petit Parisien's" Salonika correspondent says: - Efforts are being made to swell German effectiveness, but information enables me to affirm their real weakness. If we are immediately seriously reinforced, we shall soon be able to stop their bluff and even proceed to the offensive, which is still easy, with the prospects of early important results. - ("C. and M. Gazette's" cable.)

RUSSIA.

The Tsar and Socialists.

LONDON, November 29.

A telegram from Petrograd says the Tsar visited one of the largest munition works which was known as a hotbed of socialism, and effected a remarkable change in the attitude of the men, both towards the war and munition-making by the freedom and simplicity with which he talked to them.

SERBIA.

Germans to help Bulgarians Against Russia.

LONDON, November 29.

SALONIKA. - A small Serbian army is heroically maintaining itself southward of Prilep. The Bulgarians are still hanging back in the region of Krushevo and only occasionally shelling the allied line. A number of Bulgarian soldiers belonging to the Philippopolis regiment which is composed largely of men belonging to the Agrarian Party and strongly opposed to the war have come over to the British near Strumnitza. It is believed that the Germans are proceeding to Bulgaria to support the Bulgarians in the event of Russian invasion. It is reported that the Bulgarians are withdrawing troops from the Turkish frontier and despatching them to their Western front.

Position of Serbian Army.

Friction Between Germans and Bulgarians.

LONDON, November 29.

A telegram from Athens says: - The Serbian main army is now taking up positions parallel to the Albanian frontier and has established communication with Durazzo, thus securing a base for re-organising. Friction is reported between Germans and Bulgarians on the subject of the occupation of Monastir.

BULGARIA.

Bulgarian Treatment of Prisoners.

Confidence of Serbian Army.

LAHORE, November 29.

The "C. and M. Gazette's" London correspondent cables: Serbian friends tell the "Morning Post's" Rome correspondent that the Bulgarians carefully discriminate between Serbian and Anglo-French prisoners, treating the former ferociously and the latter kindly. The Serbian army is intact, and next spring, having recuperated and being adequately supported by the Allies, it will defeat the Germans. Complete confidence is expressed in Britain's resolution to restore Serbia.

Movement of Bulgarian Troops.

LAHORE, November 29.

LONDON, November 28th. - The Daily "Chronicle's" Paris correspondent says: - The retirement of two Serbian regiments from the Babuna Pass and Prilep before two Bulgarian brigades was followed by the sudden disappearance of the Bulgarians, whereupon the Serbs re-approached Prilep. It is suggested that the Bulgarians were transferred to the Anglo-French front, but the moment of the Germans' appearance before the Allies is rapidly approaching. - ("C. and M. Gazette's" cable.)

CANADA.

Prohibition of Wheat Export to U. S. A.

LONDON, November 29.

FORT WILLIAM, ONTARIO. - It is understood that the order commandeering wheat extends over the whole Dominion, the effect being that Canadian wheat can only be shipped in such vessels in Canadian ports as are consigned to the Dominion Government. The news has created a sensation in Winnipeg. The general opinion is that the order will prevent shipments into the United States, but the situation is as yet obscure, as the Government plans respecting prices and disposition are unknown.

ITALY.

The Italian Advance.

Trenches and Many Prisoners Captured.

LONDON, November 29.

ROME. - A communique says: - The attacks on the heights north-west of Gorizia have been successfully continued. We have captured strong hostile trenches and begun the descent of the Isonzo watershed. We took 115 prisoners in the neighbourhood of Osavia. After a fierce struggle we conquered a hill, taking 261 prisoners. We made some progress on the rest of the front.

MONTENEGRO.

Death Before Slavery.

LONDON, November 29.

PARIS. - "Death before slavery" is the keynote of a spirited proclamation of the old Montenegrin King to his people. He says: "The Serbian army has been obliged to withdraw to the mountains of Montenegro, where the forces of the two Serbian Kingdoms will valiantly resist to death their common enemies". The proclamation mentions that the Allies have promised supplies for the population and the army. The latter will not spare its blood, but will fight from mountain to mountain around the King with an ardour inspired by confidence in ultimate victory.

PERSIA.

The Situation in Persia.

The Shah's Assurances.

LONDON, November 29.

PETROGRAD. - A telegram from Teheran says the Shah gave an audience to the Russian Minister and assured him that the rumours of the Shah's intention to leave the capital were based solely on the announcement that he was going to his country residence. The Shah added that he did not seek to minimise the gravity of the situation in Persia owing to the provocative attitude of the enemies of the Entente, but there was reason to believe that the mutinous gendarmes would surrender.

A telegram from Teheran of yesterday's date says that there is dissension among the Swedish Officers, some censuring the disloyalty of the others to the Persian Government.

AFRICA.

Operations in Cameroons.

LONDON, November 29.

The Press Bureau announces that British and French forces under General Dobbie are gradually drawing a ring round the Germans in the Cameroons. The Allies have inflicted heavy losses on the enemy whose centre of resistance is the high ground around Jaunde while the Germans in North Cameroons are now beaten and broken up into small parties which Brigadier General Cunliffe is pursuing.

RUMANIA.

The Rumanian Premier.

LONDON, November 29.

LONDON, November 28th. The "Central News" Rome correspondent says: - It is reported from Bucharest that M. Bratiano is gravely ill. ("C. and M. Gazette's" cable.)

GERMANY.

GERMAN TROOPS' SUFFERINGS.

Kaiser's Impassioned Appeal for Patience.

LONDON, November 29.

PETROGRAD. - Learning of the privations of the Germans in Russia owing to the cold and exhaustion, the

TELEGRAMS.

Kaiser appeared theatrically on the eastern made an impassioned speech, in which he urged troops to have patience. "Make one or two more," he said, "I assure you that our arts is near at hand and it will recompense you all. Believe me, my children and my friends, who are my glory, I know you are fatigued. We have been in a war of a few months, but it has been prolonged. We must continue the campaign with ferocious energy, opposing the iron glove to the paw of the Russian bear."

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

Articles Despatched to Troops in Mesopotamia By St. John Ambulance Association.

DELHI, November 29.

A Press Note says: - The Indian Council of the St. John Ambulance Association received from the General Officer Commanding the forces at Mesopotamia on the 16th October, 1915, an emergency indent for the following articles: - Kettles - British 6,200, Indian 9,900; Cardigan jackets 1,800, warm undershirts 8,553, warm drawers long, 958, warm shirt 2,724, red slippers 2,000 warm Pyjama suits 200, mufflers 400, hand towels 400. This indent has been complied with in full. All the articles were despatched to Sir John Nixon from the Bombay War Gifts Depot in time to reach Basrah about the middle of November as requested. This large consignment which was packed under special instructions and the value of which amounted to over Rs. 1 lakh, could not have been despatched in time had it not been for the valuable assistance rendered by the Ladies Committees at Ajmere, Bangalore, Nagpur, Calcutta (Lady Carmichael's branch) Fatehgarh, Dera Ismail Khan, Karaori, Neemuch, Nowgong, Ootacamund, Allahabad, Lahore (Lady O'Dwyer's Fund) Peshawar, Baroda, Naranganj, Indore and Simla. The balance was made up by purchases from the generous gift of Rs. 1 lakh by H. H. the Maharaja Holkar. The special thanks of the Committee are due not only to all the Ladies Committees above mentioned, but specially to Mrs. Mathew and Lieutenant-Colonel Mathew for the trouble taken by them both in the purchase of these articles and in passing them prior to despatch.

A Garden Party to Sir Ali Imam.

DELHI, November 29.

A pleasant garden party was given here this afternoon by the members of the Orient Club to bid farewell to Sir Ali Imam. Amongst the guests present were Sir Ali Imam, Sir William Meyer, Sir Sankaran Nair, the Hon'ble Mr. Hill, Sir James DuBois, Sir James Roberts, the Hon'ble Mr. Hailey, the Hon'ble Mr. Russell and the Hon'ble Mr. Sharp.

CALCUTTA.

Supplementary Barisal Conspiracy Case.

The Judgment.

CALCUTTA, November 29.

Mr. P. E. Cammidge, Sessions Judge of Barisal, delivered judgment to-day in the Supplementary Barisal conspiracy case. In this case Madan Choudhury and four other young Bengalis were charged with conspiring to wage war against the King under Section 121-A of the Indian Penal Code. The trial was with the aid of two assessors, one of whom found two accused guilty and three not guilty, while the other Assessor was of opinion that all the accused were not guilty. The Judge convicted all the five accused and sentenced the chief offender, Frikaya, to 15 years' transportation and the remaining 4 to transportation for 10 years each.

UNITED PROVINCES.

Threatening a Police Officer.

Student B. J. Mukherjee Sentenced.

BENARES, November 29.

Mr. Hamilton, Joint Magistrate, to-day delivered judgment in the case in which Bimal Chander Mukherjee, a student, was charged with threatening Inspector Mukherjee while in the execution of his duty under circumstances already reported. His Honour disbelieved the defence and convicted the accused. He thought a deterrent sentence was called for, and sentenced him to three months' rigorous imprisonment, and ordered him to be bound over for three years in his own recognisance for a sum of Rs. 2,000 and to provide two sureties of Rs. 1,500 each.

The Benares Conspiracy Case.

BENARES, November 29.

On the Commissioners reassembling this morning the prosecution examined the fifth approver named Ramnath in the conspiracy case. He spoke of his acquaintance with Manilal, Shankarlal, Ganeshlal, Lachminarain and Sachindra who on being introduced for the first time asked the witness if he was prepared to go to jail and the latter replied "Yes" if necessary. Sachindra then asked him if he was prepared to die and the witness replied in the negative. To his inquiry Sachindra said that Petrie and approver Dinanath were to be killed as Petrie had brought about the prosecution and that approvers must always be killed. He then went on to depose to the details of the conspiracy in the course of which he said what when Pingle was going to Meerut he said that they had lakhs of men in the Punjab. Four thousand men had come from America for the mutiny and when that broke out twenty thousand more would come forward and there were fifteen thousand in Calcutta whose names were in the Police Register, while the men in Agra and Multan had also joined them. The witness proceeded to depose to his acquaintance with the accused Pratab whose name he

ELEGRAMS.

—first understood as Hiran Moy Bannerjee. The discs added that he had known Sachindra for some years as N. N. Bannerjee. He further deposed to a general consultation at Ganeshtilal's house about committing murders of Manilal of the C. I. D. Shonarain approver in the Arrah case, Deputy Superintendent Abdulla Khan, the late Samiruddin, Mr. Petrie, Mr. Denham, and Inspector Brijlal of the C.I.D., all of whom were to be killed by bombs or revolvers. The witness said that he was arrested at the instance of Pingle. At first he denied all knowledge but Sir Charles Cleveland confronted him with Pingle and when they two were left alone Pingle asked him to disclose everything and go to jail for his sake. He first abused Pingle profusely but some days later he thought to himself that when big men like Pingle betrayed what matter if little men did so and he made his statement. He admitted what he had taken part in the conspiracy with Avad Behari who was hanged in connection with the Delhi case and having distributed Liberty leaflets and also having met Rash Behari in 1913 in Avad Behari's house. Shankarlal was then cross-examined by Mr. Chatterjee. He said that he used to drink heavily and that had impaired his memory to some extent. He mentioned the dates of various events as he had calculated them after his release on security from the date fixed for the rising against which date he had put a cross in his calendar. Leaflets were distributed on the day before that fixed for the mutiny to make the people know about it. The witness's cross-examination was not concluded when the Court rose for the day.

PUNJAB.

The Maharajah of Darbhanga at Lahore.

Donation of Rs. 50,000 to Sanatana Dharma College.

LAHORE, November 29. On Saturday and Sunday, Hon'ble Rai Bahadur Ram Saran Das taking advantage of H. H. the Maharaja Darbhanga's visit to the Local Sanatana Dharma held a conference. Mr. Saran Das presented an address of welcome in which he congratulated the sanataniists of the Punjab on being the first to have the privilege of public association with His Highness just after the passing of the Hindu University Act. The address further said:—The University movement, it is well known, owed so much to Your Highness's statesmanly guidance and liberal financial support. Now that the establishment of the Hindu University is assured may we of the Punjab crave permission to beg Your Highness to materialize our long cherished desire for opening a Sanatan Dharma College at Lahore. Of late years Lahore Colleges from considerations of accommodation have had to refuse admission to so many deserving students that the early establishment of one such college has become a great public necessity."

After the Maharaja Bahadur's most appropriate reply to the address, Pandit Din Dyal Sharma made a stirring speech during the course of which he repeated three resolutions adopted by a big assembly held in connection with the All-India Sanatan Dharma Sabha held at Harwar on the occasion of the last Kumbh Mela and laid special stress on the one that emphasises the necessity of a Sanatan Dharma College at Lahore. The speech being over the Maharaja Bahadur announced a princely donation of Rs. 50,000 towards the college fund and Rai Bahadur Ram Saran Das a grant of land valuing Rs. 50,000, Raja Fateh Singh Rs. 50,000 and Lal Mool Chand Rs. 20,000.

In the evening a garden party was given by the Hon'ble Rai Bahadur Ram Saran Das to the Maharaja Bahadur of Darbhanga. A large number of leading Hindus and Mahomedans were the guests of the evening.

The Lahore Conspiracy Case. Supplementary Trial.

LAHORE, November 29. In the Lahore Conspiracy case supplementary trial to-day, Jamadar Buta Singh testified to the delivery at the close of 1913 and the beginning of 1914 of seditious lectures at the Gurdwara of Hongkong where a regiment was then posted, on which a general order was issued prohibiting soldiers from attending the Gurdwara. He named eight Sikh soldiers who continued to attend in spite of the prohibition. These persons with some others, wanted their discharge from the army and were sent back to India to the Regimental Depot at Karachi to be separated from the rest of the regiment. Later the depot was transferred to Ferozpur. Here, shortly before the visit of the Lieutenant-Governor, the witness detected a suspicious looking man in the lines who was turned out. The matter was reported to Captain Gargill, who asked witness to be on the look out for returned emigrants, who, he was informed, were visiting the lines. On enquiry witness learnt that Kartar Singh had visited the lines and some soldiers had gone out with him to hold a meeting.

Harnam Singh, accused, also confessed that eight or ten of them were members of the "Ghadr" party which was stated to be a large party, and were arranging to bring about a rising against the Government. Information was reported to the British Officers, whereupon the men concerned were expelled from the Cantonment lines, Subadar Nawaz Khan being deputed to take them to the railway station and see them start for their homes. One of the men who was arrested in the lines next day with a chhavi and three others were reported to be also in the visiting lines. Patrols were sent out to arrest them.

Mahan Singh gave corroborative evidence with regard to arrival of men at Karachi, the transfer of the depot to Ferozpur, and various incidents which occurred at Ferozpur as deposed to by Jamadar Buta Singh.

The cross-examination of approver Udhram Singh by Counsel for defence was proceeded with.

BOMBAY.

Proposed Hindu Intercaste Dinner

BOMBAY, November 30. Among the various engagements of the Christmas week will be a Hindu intercaste dinner on a big scale. A strong committee has been formed with Sir Narayan Chandavarkar as President. Hindu ladies and gentlemen belonging to various castes and having a respectable position and status in life, will be invited to take part in the dinner.

The Great Cricket Carnival.

Fuller Particulars.

BOMBAY, November 30. Arrangements for holding the great Cricket Carnival are proceeding apace and different Selection Committees are leaving no stone unturned to get together the strongest possible teams. Lord Willingdon who will be skipper of the English team is taking personal interest in the arrangements and it is expected that the team which will take the field under His Excellency will perhaps be the strongest that ever represented English cricket in India. No less than five professionals are included in the team which will also contain famous amateurs like Major Greigh, Captain Coldie and Mr. Simms. To meet a strong combination such as this the Indian Selection Committee are sparing no pains to get together the best available cricketers in the country and it is gratifying to note that Major K. M. Mistry, the best allrounder in India has accepted the invitation to come down to Bombay to participate in the fixture. The Committee are awaiting replies from Saleh Mahomed Khan of Cashmere, Khan Mahomed of Aligarh, Nazir Hussein of Amritsar and two or three others from Up-country before making final selections.

H. H. the Jam Sahebarrives in Bombay from England by the next mail steamer and it is very likely His Highness will be the Captain of the Indian Team. Failing him the side will be skippered by Major Mistry.

Judging from the great interest with which the fixture is looked forward to and from the number of applications to be allowed to pitch tents on the maidan which Mr. Jackson, the energetic Secretary of the Bombay Gymkhana, and the public Works Department, are receiving from local clubs, a record attendance is expected far exceeding that seen on any previous occasion of big international fixtures in the city.

Her Excellency who is President of the Ladies Branch, Bombay Presidency War and Relief Fund for benefit of which the fixtures have been arranged is also taking great interest in the arrangements on the social side. Her Excellency will grace the occasion with her presence throughout the Carnival, and will treat the players and a few distinguished outsiders to tea during the four O'clock interval everyday of the tournament. The first match of the Carnival between His Excellency's side and the Indian Team will commence on the 13th December, while the second match which is between the Parsis and the Hindus will begin on the 16th December. Teams for the Parsi-Hindu match will practically be the same as played at Poona last September.

Specie Bank Auditors.

Each Pays Rs. 7500 to Liquidator.

BOMBAY, November 29. At the High Court to-day the Hon'ble Justice Macleod passed a consent decree in the suit filed by the Indian Specific Bank (in liquidation) against the auditors of the Bank, Messrs. K. S. Aiyer and V. R. Mistry. The claim was for 27 lakhs for alleged breach of duty and negligence in certifying the correctness of accounts of the Bank examined by them. By consent both the defendants agreed to pay Rs. 7,500 each in full satisfaction of the Bank's claim. The Decrees were passed accordingly.

St. John Ambulance Association.

Bombay Divisions Inspected by Sir P. Lukis.

BOMBAY, November 29. Sir Pardey Lukis, Director-General of the Medical Service in India, presented Long Service Medals and Badges to the Parsi division and inspected the Bombay corps of St. John's Ambulance Association yesterday, when all divisions, comprising the Parsi, Hindu, Jew and European Nursing Divisions 170 strong, took part in the parade and demonstration. Sir Pardey Lukis congratulated the Brigade and Mr. H. C. Clark, their District Superintendent, for the valuable services rendered by the Brigade, especially since the commencement of the war in unloading hospitalships and transport of the sick. He also conveyed the expression of thankfulness of the Governor, Lord Willingdon, for the Brigade's efficient and valuable services to the sick and wounded during the past fifteen months. Sir Pardey Lukis said that he had just accepted the office of the Commissioner for St. John's Ambulance Brigade Overseas in the Empire of India. He thought this would, without depriving the various District Superintendents and Assistant Commissioners of their powers of interfering with the internal management of the various brigades, co-ordinate the work of the Association, placing the brigades on a firm basis with a view to future development which would be advantageous not only to the Order of St. John, but to the whole British Empire.

CENTRAL PROVINCES.

Medical Bogus Degrees Bill.

A Memorial from Private Medical Graduates.

NAGPUR, November 29. A memorial was adopted at a Conference of representatives of private medical graduates on the 16th instant to be submitted to the Viceroy, setting forth reasons against placing the Indian Medical Bogus Degrees Bill on the Statute Book, and asking for the exemption of graduates already in practice or just entering practice from the provisions of the Bill.

SIND.

The Mahomedan University.

Decision of Meeting of Sind Mahomedans.

KARACHI, November 29. A meeting of the Mahomedans of Sind was held in Karachi to consider the University question. Mr. Chagla described the split at Aligarh. He testified that out of 87 delegates 30 were for accepting a charter on the lines of the Hindu University and 31 were for postponement of the question till after the war, but the 30 declared themselves to be 36, and both parties rushed to be Press and issued pamphlets. He now moved a resolution, expressing the deep pain of the subscribers at the split and calling on the Raja of Mahmabad to restore harmony, which was carried unanimously.

Haji Abdullah Haroon moved that no further steps towards obtaining a University be taken till after the war. He said that a University on the Hindu lines would not provide the religious education for which the poorest Mahomedans had subscribed. The 30 or 36 gentlemen who voted at Aligarh, for the Hindu pattern had no right to speak for seven crores of Muslims.

Mr. Abdul Hamid Khudakann said that the leaders of the Mahomedans at the Conference at Aligarh had behaved like the notorious councillors of the Hyderabad Municipality.

Mirza Jalaluddin, Barrister-at-law, said education without religion was useless.

The resolution for the postponement of the whole matter till after the war was carried unanimously, and a further resolution was added that if nevertheless the matter should be proceeded with, the Hindu pattern University should on no account be accepted.

Twenty Prisoners Escape.

Detailed Report.

KARACHI, November 29. The Jacobabad correspondent of the "Daily Gazette" reports that a prisoner in Sibi jail asked to see the Daroga to make a complaint and took advantage of the door being half open to rush through. Other prisoners instantly followed suit and the rush through the open door was so quick and so strong that the exit could not be stayed. One of the escaping prisoners seized a gun from a policeman on duty and other ran to the arms room which was locked. They tried to break the lock, but were not successful. They next rushed to the office and tried to force the ammunition room, but again failed. Faded in their efforts to secure arms and munitions they made their way out of the jail without further harm and fled towards the mountains. Meanwhile local officers and armed Police assembled and gave chase and fired. Five of the fugitives are reported to have been killed and five wounded and caught. The remainder numbering about ten escaped.

SOUTH INDIA.

The Late Sir P. M. Mehta.

Memorial Meeting at Secunderabad

Mrs. Sarojini Naidu Speaks.

SECUNDERABAD, November 29. At a memorial meeting held in Bai Ferozshah Hall, Secunderabad, last evening Mrs. Sarojini Naidu the Chairman said that they were met to mourn the loss of a great man and that if proof were wanted at any time as to the unanimity of feeling at the loss it could be judged from the list of names on the programme representing all races and creeds which would emphasise that India was no longer a geographical expression. He was a great figure in the Bombay Presidency and represented the vitality of the nation. To some he was a Parsee but to others he was an Indian figure, proud to be an Indian, never afraid of popular displeasure or censure. He was not exactly what some called him the apostle of righteousness but the one man who laid his life at the altar of his Motherland. His one great lesson to India was his indomitable courage. He was made of the stuff that would die but not yield when he said: "I stand to represent the country's honour." He was loyal to his friends, generous to his foes and a zealous citizen.

Mr. K. H. Judge proposing the resolution of condolence said that India had lost one of her greatest sons and a void in the Indian political world had been created which could not be filled. The political life of Bombay for 40 years was the work of Ferozshah Mehta. He rose to fame and fortune not by the ways of ignoble flattery but by sheer force of personality. Many rose by licking the dust of power. He had the greatest contempt for such men. He was the most loyal British subject and he showed his loyalty by his words and deeds. He gave out hard intellectual blows but bore no man any illwill or malice. He was an example for all time to come of fearless independence and lofty genius.

The Reverend Mr. Lamb in supporting the resolution said that an occasion like this would not be complete unless appreciations were given by every race and creed and he thought that it was as an European he was allowed the privilege of addressing the meeting. Though not personally acquainted with him yet during the time he had been in India he had been familiar with his works and that two things had struck him (the speaker) forcibly, firstly, that a large measure of Mehta's success was traceable to the land from which he came. In his College life it was at the feet of English Professors that he sat. His political activity was mainly the result of such a training. Secondly though a man of great capacity he chose to limit himself in his opportunities to the somewhat smaller theatre of Bombay. That was one of the greatest features of his life. The political education of the nations of the West was the education of the life of the city. The greatest opportunity was to be found in the town in which they lived. We could best fulfil our destiny in the town in which we were born. It was a good augury that the lives of Gokhale and Mehta should leave a tradition of selfless career that would carry on the great spirit that had been shaping India these 50 years.

Rao Bahadur Krishnanachari in supporting said that Sir P. M. Mehta throughout his life had insisted on honesty and straightforwardness in political life and quoted instances to show the fearlessness of the man and the principle that had guided him throughout his life.

Mr. Syed Hussain Bilgrami said he was a King among men. His memorable speech on the Arms Act would ever be remembered. Had it been adopted by the Government there would have been millions of men to contribute to the present war. He said that Mehta reminded him of those political giants in English constitutional history who had left imperishable impression upon the people and exhorted the audience to follow in his footsteps and to look upon him with pride.

Khan Bahadur Abdur Rahim said:—In a few words I wish to pay my tribute of respect. Ferozshah Mehta was not known to many of us personally but we do know his life and work. Not parochial in his sympathies or sectarian in his views he did not dream of the moon leaping into the lap of India. Unlike many who rest on their oar after a certain amount of exertion and fame he worked incessantly throughout his life. He began his political labour at a time of suspicion. His share in the making of Indian politics was not direct as in the case of others. As a debator he stood

foremost incisive and unsparing. He combined in himself the three great qualities of courage, character and culture. He was a high constitutionalist. Whatever his faults might be and no man can be without them but when all are forgotten he would still be handed down to posterity as one who had supported India in the extreme hour of her need."

The Reverend Mr. Israel in supporting the resolution said that as an Indian Christian he would voice forth the genuine, sincere and heartfelt sorrow of the Indian Christian community as a whole. In Biblical language he would say that a great leader had fallen.

The second resolution that a copy of the first be sent to the bereaved family was proposed by Mr. Sorabji Pestonji Kanga, seconded by Dr. K. Jewarji and was supported by Mr. Manikshaw Chenoy.

Mrs. Naidu in conclusion, said that he was a Prince of the country and of intellect and closed by saying in an impassioned tone which thrilled every heart that heard her "Who can sufficiently extol the sweetness of the man and that invincible sense of chivalry. Who will sum up the tenderness of his heart that made him the champion of Women? Who will sum up his chivalry the grace of head and heart that was so rarely combined in him? He was the golden link between the experience of the older and the enthusiasm of the younger generation."

Governor at Trichinopoly.

Reply to Addressees.

TRICHINOPOLY, November 30.

Replying to addresses from the Trichinopoly Municipal Council, District Board, District Association and the Mahammadans, H. E. the Governor said:—

GENTLEMEN

The addresses which you have been good enough to present me unite in emphasising the eventful past of the town of Trichinopoly and its historic importance as a seat of dynasty after dynasty of rulers. It is not perhaps difficult to discover the reasons why this should have been so. It is owing doubtless to its situation that Trichinopoly has thus attracted the attention of generations of rulers as a suitable stronghold or administrative centre. Situated almost on the banks of one of the great sacred rivers of India it could not fail to be a place of considerable religious importance. Placed again midway in the fertile valley of the cauvery and commanding in one direction the delta, in another the approaches to the rich districts of Coimbatore the plateau of Mysore and the west coast itself and in yet another the roads towards Madura and Tinnevely, it has inevitably been in all ages a place of considerable military and economic importance. No doubt in older and more stormy times, its rock fortress was a source of special attraction, but in these latter days more prosaic consideration of business and trade have led to a similar result, and Trichinopoly has now for many years been constituted the principal railway centre of the southern portion of this presidency.

I have long anticipated with pleasure my visit to your important and ancient town and Her Excellency and myself look forward to gathering during our stay here impressions of singular and lasting interest. I need hardly say that of those impressions not the least pleasurable will be the recollection of the warm and cordial welcome which you have been good enough to extend to us and for which I beg you to accept our sincerest thanks.

The subject of the war is naturally uppermost in the thoughts of all of us at this time and finds prominent place also in your addresses. This is scarcely the place or the occasion on which to enter into a detailed survey of events to draw conclusions or to attempt prognostications of the future. It is perhaps sufficient to say that if the war has demonstrated the immense power and efficiency of the German Military organisation it has proved with no less force the inexhaustible resources of the allies in men and money, their unshakable solidarity and their determination to achieve lasting victory and enduring peace. I am not one of those whom the recent developments in the Balkans have disposed to despondency, for I am convinced that these events are but an episode in the great drama and will not affect though they may delay the ultimate result, and I entertain no misgiving as to what that result will be. Here, in this Presidency, thanks primarily to the sea Power of England, the war has made but slight disturbance in our lives. It is the more necessary to bear in mind that we too must bear our share in the stress of the struggle, and that it will be borne loyally, cheerfully and patiently, no one who has observed public events in India during the past 16 months can doubt. In what manner we shall be called upon to bear it, I cannot say, but it is at least certain that for sometime to come it will be necessary for the Government rigidly to curtail their expenditure and to withhold assistance for many schemes of improvement, to which in ordinary times they would gladly have rendered aid. It is inevitable that this should cause disappointment, but I feel sure that this disappointment will be readily borne as part of the sacrifice to be made for the cause of the Empire.

Gentlemen of the Municipal Council—I have to acknowledge with pleasure the thanks which you have expressed to Government for the aid rendered in connection with the water supply scheme of Trichinopoly and the neighbouring villages. As the history of the scheme shows considerable difficulties have presented themselves since its inception and more than once I believe the works have suffered material damage from floods in the Cauvery. I am advised that upon the whole the capital expenditure to date has amounted to about 8-96 lakhs of which the Government has contributed somewhat more than one-third. The problems of protecting the works from flood damage and of augmenting the supply have, I believe not yet been fully solved and only last year additional experimental works were sanctioned by the Municipal Council. In this connection as the result of these investigations detailed plans and estimates are now under preparation and will in due course be submitted for your consideration and that of the Government. In the meantime I observe that the supply available though perhaps it leaves something to be desired, is yet fairly plentiful for the existing average quantity after deducting that furnished to the railway amounts I am informed to 17 gallons per

head per diem as against a maximum of 15 gallons which the scheme originally contemplated and it may be hoped that by strictly controlling wastage and by restricting with this object the extension of private unmetered house connections it may be possible to ensure even on the present basis a satisfactory supply. The question whether the arrangement made some years ago with the railway company is the best that can be devised in the interest of the town is one primarily for the decision of the Municipal Council. There is I fear no prospect that the Government will be able at the present time to intervene by a grant or a loan of the capital sum required to buy out the railway company, nor so far as I can judge is there any pressing necessity to do so. A further suggestion had been made by the District Congress Committee namely that resort should be had to the tanks for drinking purposes. I question whether such a step is desirable for I understand that the enforced return to the use of these tanks owing to the failure of the piped water supply led in 1904 to the only severe outbreak of cholera which the town has experienced since the piped water supply was introduced.

The question of drainage is also alluded to in the address and touched on in that of the District Association. It is I fear scarcely less difficult and costly than the water supply at present. However I am unable to deal with it at length for it is only in the stage of investigation but I trust that when the time comes it may be possible to devise means for financing it satisfactorily. It is my hope although the present conditions are not favourable that your expectations of a new and up to date hospital for the town may yet be realised. The scheme, however, is still in the initial stages and its cost has yet to be accurately ascertained. When it is done the question of ways and means will come before the Government. I am unable, however, to hold out a hope that Government will relieve you of the whole of its maintenance. The general policy of Government in respect of these institutions was fully explained in May last in the Legislative Council, and I can here only refer you to those discussions.

I recognise with pleasure the interest which your address and that of the District Association have displayed in respect of town extension and the relief of congestion. I can assure you that when the various schemes, numbering no less than 6 come before Government they will receive our most careful consideration. It is, I think, proof of our sympathy with your needs in these directions that Government have already given a grant of Rs. 164,000 for town extension and over half a lakh for kindred improvement, such as widening the lanes and similar measures. You have, I think, rightly directed your attention in the first instance to the relief of overcrowding among the poorer classes whose need is the greatest. Later on no doubt it will be proper to devote attention to those in better circumstances and to take up schemes of a less pressing but more remunerative character.

Gentlemen, of the District Board:—You urge and here your views appear to coincide with those of the District Congress Committee and District Association the question of strengthening in various ways the elective element and of having recourse in increasing measure to non-official agency in the management of Taluk Board affairs. The former matter is one which is at present engaging the attention of Government in connection with the revision of the Local Boards Act. I will not therefore dilate further upon it here. With reference however, to your suggestion that the elective element in Taluk Boards may be raised from one half to two-thirds I may observe that the latter is already the existing statutory maximum and the question appears to be whether under existing conditions it is possible or desirable to work up to that maximum. If after mature discussion you decide to approach Government on the subject your representatives will receive careful examination.

Before passing to the remaining addresses let me in conclusion thank you sincerely on behalf of the subscribers to the Madras War Fund for the support of the Hospital ship "Madras." I share cordially your hope that when happier times return I may be privileged to join in your rejoicings on the conclusion of a victorious and lasting peace.

The provision of drinking water for cattle is another point to which you draw my attention. You ask for a provincial grant for this purpose. I am not however aware that the cattle in this district suffer more than in other districts and I would suggest that this object is one which may suitably be provided for by private benefaction. If, as I hope may be the case, the system of village panchayats proves a success the provision of water for the cattle will properly fall within the scope of their activities. There seems to be some doubt whether the system of control over the irrigation channels in the bed of the Cauvery which I understand are distributed partly between the revenue department and partly between that of the public works has worked as satisfactorily as could be desired. I shall be glad to draw the attention of the departmental authorities to the matter and to consider carefully on their full report whether an improvement can be effected. Your suggestion for a special duty collector with an officer of the public works to advise him will be duly considered in that connection.

Gentlemen of the Mussulman Deputation:—I thank you heartily for the cordial welcome which you have extended to Lady Petland and myself it gives me special pleasure to meet you on this occasion and to receive your assurances of loyalty and the expression of your desire for the early success of the British arms in the present war. The position of the members of your community in this country has been emphasised in some degree by the entry of the Turkish Empire into the conflict in opposition to Great Britain and her Allies and it is proof not only of the staunch loyalty of the Mussulmans of India to the throne, but of their sound sense of political right and justice that they have not been misled, as I fear the Turkish Government have been misled by the machinations of our enemies into sympathising with the cause of the German powers in this conflict. The attitude of Muslim India at this crisis must command our highest admiration sympathy and respect. I thank you most cordially also for the support which you have been offering and proposed to offer towards the Hospital Ship "Madras" which has earned on all hands such golden opinions by the good work she has done in relieving our soldiers.

Coonoor Abduction Case.

Bail Granted to Mrs. Newman.

COIMBATORE, November 30.

Mr. Waller, Sessions Judge, granted yesterday evening bail to Mrs. Newman, 2nd accused in the Coonoor Abduction Case, in her own recognisance of Rs. 500 and 2 securities on Rs. 1,000 each.

Bezawada Rate Payers' Meeting.

Prayer to Grant Privilege of Electing Chairman.

BEZWADA, November 29.

Bezawada Ratepayers assembled in public meeting held this evening in the Ram Mohan Library Hall pray the benign Government to confer immediately the privilege of electing Chairman on the Municipal Council and to postpone the nomination of the Chairmen pending disposal of this prayer. The Chairman of the public meeting Mr. D. Madhava Rao High Court Vakil Bezawada.]

Coimbatore Municipal Chairmanship.

Ends in a Fiasco.

COIMBATORE, November 30.

Messrs. Venkataswami Naidu, Arokiasami Pillai and P. K. Ramakrishna Iyer having withdrawn their candidature for election for Municipal Chairmanship, there were left only Messrs. Narayana Sastriar and Sambandam Mudaliar in the field. At the meeting held this morning in the first ballot, Mr. Sambandam got ten votes and Mr. Sastriar nine. In the second ballot, Mr. Sambandam got 11 votes and Mr. Sastriar 8. Neither of the candidates getting the required number of votes the election ended in a fiasco.

BRIEF TELEGRAMS.

Lady Willingdon paid a visit to Lady Mehta on Sunday afternoon.

The Maharaja of Durbhanga visits Sind shortly and is expected at Sukkur on the 10th December.

Seth Durlavdas Savamje, a Kapole Bania merchant, has given Rupees thirty thousand for fostering education among his community.

The Western India Turf Club Bombay has contributed Rs.25,000 through Her Excellency Lady Willingdon to the Womens Branch, Bombay Presidency War and Relief Fund.

His Highness the Maharaja of Jodhpur entertained His Excellency the Viceroy and party at a dinner at Degana last night, H. H. the Maharaja Sir Pratap Singh also being present.

Delegates to the All-India Moslem League session will be entertained by the Committee of the Indian National Congress at a garden party when the two bodies meet in Bombay next Christmas.

The Gokhale Memorial Fund Committee met at Nagpur on Sunday at Dr. Gour's Bungalow and appointed the Hon'ble Rao Bahadur Kelkar of Balghat to visit Raipur and Chhattisgrah division generally for raising funds.

All-India Weather.

SIMLA, November 29.

Weather has been dry except for a few falls of rain in South Peninsula. The principal amounts are:—Calicut 1½ inches and Tinnevely 1.

Conditions remain slightly unsettled in the extreme north of India.

Forecast:—No important change.

LATEST TELEGRAMS.

ALLAHABAD, November 30.

LONDON, November 28th:—"The Observer's" Athens correspondent quotes a telegram from a good source in Constantinople stating that proclamations have been distributed to the army and placarded at stations running "Brothers, in the name of God turn arms against the Government which is leading the country to the brink of an abyss."

Other message indicate the anxiety of Bulgaria lest Turkey should retain Thrace. ("Pioneer Cables")

According to the "Petit Parisiens" Salonika correspondent seven Turkish divisions are at Sufli and one each at Mustapha Pasha, Varna and Burgas. ("Pioneer Cable.")

The Times Balkan correspondent says that the Bucharest Germanophile League of National Unity endeavoured to hold a public meeting at Siatina. The crowd outside the station compelled the delegates to be refused admission to the hotel. They broke the windows and threatened to storm the hotel. The delegates hastily returned to Bucharest. (Pioneer cable)

LONDON, November 29.

The Peninsular and Oriental Steam Navigation Company's yearly report shows the balance of half a million Sterling of which seventy eight thousand has been carried forward. The Report records the loss of the 'Nile,' the 'Nubia' and the 'India'. The cost of the last named falls on the Government as she was requisitioned. Two older steamers the 'Arcadia' and the 'Oriental' have been sold. Running expenses have enormously increased. Rates of charter for vessels commanded have been very moderate while insurance against war risk costs quarter of a million. The Company suffered serious loss in the fall of securities in which the reserves were invested. Two mail steamers under construction will not be completed for a considerable time as builders are occupied on Government work. Instead of investing in new tonnage the Directors placed the money in the War Loan and Treasury Bills.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల దీపావళివసూత్తు.

బంధువునండి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల కార్యదర్శి డాక్టరు భగీరాజుపట్టాభి తారాయ్యుగా రిట్లు మా పేర వ్రాయుచున్నాం.

డి. సరిహదరావుగారు వ్యవసాయసంఘము తాడేపల్లి గూడెం ౨౫-౧౦-౦, కే. నువ్వారావుగారు కళాశాల ద్వారా కుర్చు ౩౦-౧౦-౦ బంధుండి శ్రీరామరావుగారు బరహంపూరు ౦-౧౦-౦ వాసిరెడ్డి వెర్రయ్యగారు గంధి పుస్తకభాండాగారము వ్రెసిడెంటు చేబ్రోలు ౨౬-౧౦-౦, నెంపల్లి గౌరీశంకర్ గారు, యెం. హనుమంతరావుగారు, యెం. జానకి రామయ్యగారు వస్త్రరామోద్రావాడగిం-౦-౦, పి. నూర్జునారాయణ కళాశాల ద్వారా కాలవరం ౨౩-౦, మా నేల్లి నూర్జునికళాశాల గారు చెన్నపట్నం ౧౫-౧౦-౦, కే. నువ్వారావుగారు కొయ్యూరు లోట్లల్లూరు, గి. ౨-౦, కొండా వెంకటప్పయ్యగారు నుంటూరు ౨౮-౨-౦, టి. యల్. విశ్వనాథంపిల్లగారు బెంగళూరు ౧౦-౦-౦, నండుల నరసింహంగారు తిరువూరు ౧౫-౦-౦, పి. యల్. నరసింహారావుగారు నరసాపురం ౨౫-౦-౦, తుర్లపాటి వీరభద్రరావుగారు నందిగామ ౩౬-౮-౦, కే. వెంకటరామరాజుగారు తిరువేంద్రగిరి-౮-౦ ఎల్. ఎల్. నరయ్యగారు బాగ్గిపాటిగోడూరు బాపట్ల ౨౦-౦-౦ మొత్తము వసూలయిన ౨౭౭-౧౩-౦.

ఆంధ్ర దేశ భౌగోళిక గారంఘము.

కార్యనిర్వాహక సభ.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సంఘము కార్యదర్శి గా రిట్లు మా పేర వ్రాయుచున్నాం:—

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగార సంఘము కార్యనిర్వాహక సభ 21 తేదీన గుంటూరు పట్టణమున “ఎం.ఎమ్.ఎల్.ఎల్.ఆర్. ఆస్సోసియేషన్” మండలిరచన జరిగినది. ఈ తేదీవరకు జరిగిన రెక్కలను సరిజూచి సభ్యులంగీకరించిరి. తెనాలి తాలూకాయందు గ్రంథాలయ ద్వయ వ్యాప్తిగూర్చి పరిశీలనకు సత్తెగిల్లి హనుమంతరావుగారిని సంచార కార్యదర్శిగ నియమించుటకు వారి ఖర్చులకుగాను నెల ౧ కి రు ౭-౮-౦ వంతు ఒక సంవత్సరమువరకు సంఘముయొక్క సామాన్య ద్వితీయమునండి ఇచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది. ఇందులకు ఖర్చు పెట్టుటకుగాను పియూసంతకరకు ప్రత్యేక చందాలను వసూలు చేయుటకు కార్యదర్శిగారిని కోరిరి. ఈ సంఘమునకు ప్రయోగపరుచుచున్న గ్రంథాలయ స్వస్వమును నిర్వహించుటకు తగిన ధనమును ప్రత్యేకముగా వసూలుచేసి, ఆ సొమ్మును సంఘముయొక్క సామాన్య ద్వితీయములో చేర్చుటకు యుండుటకును, అందలి ఆదాయవ్యయముల వివరములను ప్రత్యేకా నిర్వాహకమున కేర్పరచిన ఉపసంఘమువారే నిర్వహించుటకు తీర్మానించిరి. గోదావరి జిల్లాలో గ్రంథాలయ ద్వయమున వ్యాపకతీయములకుగాను పరిశీలనకు అద్దకి సభ్యుల వారాయణకర్త గారిని సభ్యులు కోరిరి.

ఉత్సాహ ధర్.

ఉత్సాహ సకలజనులకు ఉపయోగమైన పదార్థము. భాగ్యవంతులకంటె బీదలకు మిక్కిలి తీవ్రవాదా మైంది. హిందూ దేశమున మొన్న నిన్నటిదాక బీదలు ఉత్సాహములకు అనవసరములేక చాటి నెలలలోని చుట్టిరి కండి ఉత్సాహచేసికొని ఉపయోగించెడివారు. హిందూ రాజుల కాలమున సర్వజనోపయోగమై సర్వకాలావసరమైన ఉత్సాహ ప్రజల కంటె ధారాళముగా లభించెడిదో దీనివలన మనము గ్రహించవచ్చును. ఉత్సాహము క్క ఉపయోగమును గ్రహించియే క్రి విద్యార్థుల చక్కని గాని పట్టాభిషేక సమయమున ఉత్సాహము తగ్గింపబడి ప్రజలకు చాల ఉపకారము చేయబడినది. అది మొదలు పేద సాక్షులు ఉత్సాహ కరవులేక యథేచ్ఛగా ఆనందించుచుండిరి. ఈ సమయముల నెందుచేతనో ఉత్సాహం పెరిగినది. ఇదివరకు ఆరు వంతు చాలిచ్చేవారు. ఇప్పుడు నాలుగున్నర వంతులు మాత్రమే యిచ్చుచున్నారు. ఉత్సాహం పెరుగుటకు అనేకుల నేక ప్రకారముల చెప్పుకొనుచున్నారు. యుద్ధము కారణముగా దొంతరి మువారే పన్ను మరల మోల్పించినని కొందరకునున్నారు. వర్తకులే అన్ని ధరలతోటి సాటు దీనివలన మోల్పించి లాభము తీయుచున్నారని కొంద రనుచున్నారు. వర్తకులే ధర మోల్పించినందుల దొంతరిమువారు విచారించి యిట్టి యుద్ధాయుధము ప్రజలకు చేయునంద కట్టుపాలు చేయుచుంటున్నారని దొంతరిమువారే పన్ను మోల్పించినందుల నిరూపణకు మిక్కిలి తీవ్రవాదామైన ఈ ఉత్సాహమును తగ్గించి ప్రజల కృతి

జ్ఞతకు పాత్రులగుటకును కోరుచున్నాము. ఉత్సాహాలలో ప్రజలకు అక్రమము జరుగ చున్నది. కొలగాని నేర్పు కొద్ది కొనువారికి అన్యాయము కలుగుచున్నది. ఈ అన్యాయమును గ్రహించియే ఉత్సాహాలిది అన్యాయదనియు తూనికతోనే అన్యాయాలనియు ఈ సమయ కాలింపియున్నాం. సామాన్యముగా అన్ని ఆంగ్లలోను ఉత్సాహ తూనిక ప్రకారమే అన్యాయము న్నాగునని దోషంతో తెచ్చి విక్రయించు వర్తకులు కొలతనే అన్యాయ ప్రజలకు చాల దండుగ కలిగించుచున్నారు. దొంతరిమువారి విషయమును గూడ విచారించవలయును. కానన నిర్మాణ సభ్యులను ప్రత్యేకాధికారులను ఈ విషయమై ప్రజలకు పేలుచే నుచున్నారాక:— ఒక పత్రమును.

గ్రామపంచాయతలు

కృష్ణా జిల్లా సంఘ కార్యదర్శియగు కేమూరి వేంకట నువ్వారావుగారు బంధువునండి మా కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

గత సంవత్సరంలో నొకరకము పంచాయతలను సౌభ్యము రించితిరి. నెం ౧౮౧౦ కు గవర్నరు మెంటు ఆర్డరు ౧-౧౦ పే రాలలో ౩౦౦౦ జనాభాతో గ్రామముల విషయమున కొన్ని ధర్మముల నవలంబించుటకు తగు మార్గములను వివరించుచు న్నాడు. ఇది లోకములో అత్యంత సుబంధించి పంచాయతలను గూర్చి నిర్దేశించినది. ఈ లాటి పంచాయతల కలు విశేషలాభము కలుగ నేరను. కాని యేమియు లేదంటుంటుంటే నీవిధమును పంచాయతల నైనను ఏర్పరచుట కొంత వరకు లాభకరములకు సందియులేదు వీరిలో అయిదుగురికి తక్కువ తేతుండ మెంబర్ల నేర్పరచవచ్చును. తనా స్థిలదారు లేక డివిజన్ ఆఫీసువలన నేర్పరచబడి సభలో పట్టి మెంబర్ల నెక్కాకొనవలయును. మెంబర్లు మూడు సంవత్సరముల కొకతూ యెన్న కొనబడుదురు. వీరికి గ్రామ మునీఫ్ యెమును గానుండును. ఏమెంబర్ అయినను చెబునదే గతిగి యుండినాని పని నెరవేర్చలేనివా డయినప్పుడు గాని డివిజన్ ఆఫీసు వలన తొలగింపబడ వచ్చును. వీరు నెరవేర్చగల యంతేము తెలియునో పాటకువ్యతి, టీకాలు వేయించుట, కొద్దిమర్మముల పనులు, మార్కెట్లు, సంతలు, బండెల దొడ్లు, పాఠశాలగృహములు, చెరువులు, చేపల యెలములు, పశువులు నిలిచే స్థలములు, మార్పిడి ప్రదేశములు ఇతర గ్రామనైత్యములు నితరాలందల కుడిమర్మముల పశువులు మేము ప్రదేశములు వంటసరుకు నిచ్చేది గ్రామ అధిపులు.

మరియు నెచ్చుట నైన పంచాయతలు దునుప్పిర వర్తకాలకు నెడల జిల్లా కలెక్టరుగారు నిలుపుదల చేయవచ్చును. పార్టీలు లేనట్టియు కొంచెమైక మత్స్యము కలిగినట్టియు కనులు జరిపుటకు తగు తెలివగలవా రున్నట్టియు గానియునులక మాత్రమే తెలియపడుటకు కోరియున్నాం.

క్రిమి:ల్ సిల్వర్ కేసుల తీవ్రమానముల నిలాటి పంచాయతల కొప్పగించుటకు గవర్నరు మెంటు వారు సమ్మతించలేదు ఈ విషయమున ౧౮౧౬ సంవత్సరం మద్రాసు గ్రామ పంచాయతీ రిక్యూలేషన్ నుబట్టియు, ౧౮౮౮ సంవత్సరం మద్రాసు విలేజ్ కోడ్డు ఆక్టును సరించియు, నేతగ సభల నేర్పరచుట యంతేమని గవర్నరు మెంటు వారు తెల్పియుచున్నారు.

ప్రస్తుతమున గ్రామమున నలుము ప్రతియున్నాగ్గియునుల కను యిచ్చునగ ముడబడుట చాల లోపమనియు, ముందు తగు మార్గాలను వాసి నేర్పరచుట యావశ్యకమనియు వ్రాసియున్నాడు. పెరివ యములను చక్కగ గమనించి దేశాభివృద్ధి ముగల గ్రామములందరు సమకాలి చాల గ్రామములందు పంచాయతలు నేర్పాటుచేసికొని, దురభివృద్ధిముల వదలి న్యాయ ప్రవర్తనలో ప్రభావరహితములు సుఖపురు, సత్కీర్తి చెంది మాత్స్యములు కొంచెమైనను తీర్చుకొనుటకు ప్రయత్నింప గోరుచున్నాను.

స్వదేశీ ఆందోళనము

ధనవంతులు చేయవలసినవి (మంగిళూడి వేంకటేశ్వరగారు)

స్వదేశీ స్వదేశీ యని పత్రములో మన మెంత ఆందోళనము చేసినా ఒక్క యంత్రకాలయైనను స్థాపించి ఫలితార్థమునకు తీసికొనివచ్చిన గాని ప్రయోజనములేదు. ఆంగ్లము చేయువారిందను విద్యార్థులు గాని ధనవంతులు గాని, కేవల విద్యార్థులతో ఈ ప్రయత్నము సాగునది కాదు. వస్తుయంత్రకాలల విషయము బాగుగా ధనవంతుల తలకెక్కింప

వలయును. వారిని సమ్మతించ జేయవలయును. “ఎన్ని కలులులు చెప్పినను గిడ్డెను కొట్టులుగా” వచ్చుట మన మెన్ని మాటలు చెప్పినను ఎన్ని విధముల బోధించినను లాభము వచ్చునని నిదర్శనములు చూపిన నే గాని అనియెల్ల ధనికుల తలకెక్కింపు. వారి వట్టి మాటలను నమ్మి క్రొత్త వ్యాపారములలో దిగకు మాటలు చెప్పువారము మనము. పెట్టెలోని డబ్బుతీసి పెట్టుబడి పెట్టువారు వారు. మన కున్నంత చొరన వారి కుండేదు. అది వారి హావము గాదు. వారి వట్టి నీతితో నుంచిన విద్యార్థులకు లోపమే యని చెప్పుకొన్నాము. ఇంతు కిప్పుడు వారిని నిందించినను మనము నిందించుకొన్నాము ఫలములేదు. దీని కొక్కటే యుపాయము. ఒక్కటే ప్రతికీర్తియు. మూసికొన్ని యంత్రకాలలు నిర్మించవలయును. లాభము గనపరచువలయును ఎల్లకి నమ్మకము ప్రబలింపవలయును. మూసి యంత్రములు పెట్టుటకు విద్యార్థులకు వర్తక ధనము లేదు. ఇది యెట్లు పొందుదు? దొంతరిమువారి కుతువు పూనుకొనవలయును. యంత్రములకు పెట్టుబడి పెట్టవలయును. లాభముదీని ధనికులకు దారి చూపవలయును. దొరతనము వారింతువు పూనుకొందురా? పూనుకొనునట్లు బలవంతము చేయవలయును ఇట్టి సందర్భ సీతిలో పాటకుల సాహాయ్యము లేక యేదేమును స్వకృతికే రాజులయి. విద్యార్థులు దొంతరిమువారిని యంత్రములు స్థాపించి మార్గదర్శకముగా వలయునని వస్తువిద్యార్థులు యిచ్చుచున్న పోషకముల ముందు దేశభాగ్యమును తెంపించింపవలయునని గట్టిపట్టుపట్టి కార్యము సాధించవలయును. ఈ విషయమున దేశమునందంతట గొప్పయందోళనము బహుళ చేరవలయును. ఇట్టి యందోళనము చేయుట నేరము కా నేరము. ఇట్టి సందర్భములో సహాయము చేయుట దొరతనమువారికి విధి. అది వారి పరమధర్మము. అది సేగి గాని అన్యాయము పెట్టదు. అను గుటలతో మాత్రము లోపముండగూడదు. దొరతనమువారి పట్ల తప్పుక మనమతోడ్పడుచు, దొరతనము వారికి ప్రస్తుతము జరుగుచున్న ప్రపంచము నెల్ల తల్లడిల్ల జేయుచున్న మహాసంగ్రామమున భారతీయులు తోడ్పడినట్లు తెనుగోడ్పడిరి? అధ్యయన ప్రాణమును స్వస్వమును హిందూదేశము సామ్రాజ్యభక్తిచే సమర్పించిరి. హిందూదేశము సామ్రాజ్యమునందలి భక్తిచేతనే భరింపరాని శిక్షలతోడ మహాబాధా భూయ్యములైన దూర దేశములకరిగి వ్యాధయతోడితమున ధారపోసి ఆంగ్లేయ రాజ్య రక్షణమునకు వజ్రకవచములై నిలిచియున్నారు. క్రిమంతులై మహాభోగలై నిత్యసౌఖ్యసంపదల నోలలాడు మనమహారాజులు కష్టసుఖము లరయుక కట్టిబుల్లై యుద్ధరంగమునకు వరురంగ బలసమేతులై యిరిగి సర్వవిధముల సహాయపడుచు చొరవర్తి మెప్పును బడయుచున్నాను. ఆంగ్ల దేశమునందు అధికారి వర్తమును హిందూదేశముల సామ్రాజ్యభక్తిచేయుట తుణుకును సందేహముల బుట్టించుచు విశ్వాసమును తగ్గింప బ్రతుత్పించుచుండు ఆంగ్లేయ హిందూ భక్తికలు సహా హిందువుల రాజభక్తి నిర్దుష్టమైనదనియు నిర్వాణమైనదనియు త్రికరణ శుద్ధిగా క్లాఫియము స్త్రోతావములచేయ వొరకొన్న యా సమయమున హిందువుల పురోభివృద్ధికి తోడ్పడు ఇంతమాత్రము సహాయము దొంతరిమువారు చేయజాలుదురా? ఎట్లు లందురు? ఆంగ్లేయులు బోదార్థవంతులన్న చిరకాల ప్రతిష్ఠకు భంగము దెచ్చుకొందురా? వారి సమయమున తప్పుక మనమహారాజులు చేసినట్టియు. ఒక్కయంత్రకాలల నిర్మించి లాభము చూపినవో మనదేశ మెల్ల యంత్రకాలలతో నిండిపోదా? ఎవరు విత్తనము వేసిరో గాని సాధము ధాన్యయంత్రములు మనదేశమున నెన్ని నెలసినవి. రుచిసాపించినవో మనకోమట్లు మరల వదలుదురా? ఒకొక్క సామానము ఒకొక్క యంత్రమును స్థాపించి యేడాదిలో ఊరూరు పల్లెపల్లె స్వదేశీవస్తువులతో నింపివేయరా? యుద్ధాంతరమున శత్రుదేశీ పదార్థములకు మనయంగ్లలో వోటు దొరకనిట్లు గా! దేశీయుల గా! మా దిండుంత్రములు స్థాపింపు డని దొరతనమువారి వ్యాధయమున కెక్కునట్లు గట్టియందోళనము చేసి ఫలమును పొందుడు. ఈ సమయమునందు నిట్టి సమయము మరల గా నేరదు. లేండు లేండు వస్తువిద్యార్థులమునకై కాయతల్లల ప్రయత్నింపుడు.

ఒక కఠిన చిత్తుడైన భర్త:—బొంబాయిలో డక్కను కోడ్లలోనుండు మహాలాబ చెడ్డు అను హిందువుదొకడు అతని భార్య చెడ్డెడత గలిగియున్నది సందేహించి తమయగా ఆమెతో కయ్యుట లాడుచుండెను. ఒక బుధవారము నాటి రాత్రి ఆమె గదితలుపును మూసినది ఆమెను క్రింద బడద్రోసి ఒక కత్తితో ఆమె ముగ్గును ఛేదించెను. పిమ్మట అతడు హాసము చేయుట నెల్ల ఆమె ముగ్గును దానిని తెగగొయలుకు మహామోగించిన కత్తిని వారికి ఒప్పగించెను.